

«MİKROİQTİSADİYYAT» 1904 ƏYANI (300 TEST)
«İqtisadi – nəzəriyyə-1» kafedrası

1) Siyasi iqtisad elminin adı kim tərəfindən ilk dəfə irəli sürülmüşdür:

- a) **F. Monkreyen**
- b) K. Marks
- c) U.Petti
- d) D.Rikardo
- e) P.Buaqilder

2) F.Kens görkəmli nümayəndəsi olmuşdur:

- a) merkantilizmin
- b) **fiziokratların**
- c) marşinalizmin
- d) keynsçiliyin
- e) neoliberalizmin

3) Ticarət burcuaziyasının mənafeyini ifadə edən nəzəriyyəyə aiddir:

- a) **merkantilizm**
- b) fiziokratlar nəzəriyyəsi
- c) marşinalizm
- d) klassik siyasi iqtisad
- e) proletar siyasi iqtisadı

4) İqtisadi nəzəriyyənin keynsçi istiqaməti meydana gəlmişdir.

- a) XIX əsrin ortalarında
- b) XX əsrin 70-ci illərində
- c) **XX əsrin 30-cu illərində**
- d) XYII əsrdə
- e) bizim dövrdə

5) Siyasi iqtisad termini meydana gəlib:

- a) **1615-ci ildə**
- b) 1776-cı ildə
- c) 1890-cı ildə
- d) 1902-ci ildə
- e) 1932-ci ildə

6) İqtisadi nəzəriyyədə monetarizm cərəyanının banisi kimdir?

- a) K.Marks
- b) A.Marşall

- c) **M.Fredman**
- d) L.Erxard
- e) V.Pareto

7) Adları sadalanan alimlərdən kim marşalizin nümayəndəsidir:

- a) A.Smit, D.Rikardo
- b) K.Marks, F.Engels
- c) Ş.Furye, C.Sismondi
- d) **U.Jevons, K.Menger**
- e) L.Erxard, M.Fridman

8) Aşağıda iqtisadi nəzəriyyənin predmetinə müxtəlif iqtisadi məktəblərin baxışları verilmişdir. Hansı baxış klassik məktəbə aiddir?

- a) xarici ticarətlə və ölkəyə pulun gəlməsi ilə əlaqədar olan fəaliyyət;
- b) **sərvətin yaradıldığı istehsal sferasının həmçinin onun bölüşdürülməsi və istehsalının öyrənilməsi;**
- c) kapitalist istehsal üsulu və ona xas olan istehsal və mübadilə münasibətləri;
- d) sərvətin mənbəyinin kənd təsərrüfatı əməyi olduğu istehsal sferasını öyrənmək;
- e) şəxslərin və sosial institutların davranışı

9) İqtisad elminin başlıca vəzifəsinin cəmiyyətin iqtisadi həyat fəaliyyətinin, insanların davranışının stimül və motivlərinin tədqiq olmasını hesab etmişdir:

- a) K.Marks
- b) D.Rikardo
- c) **A.Marşall**
- d) A.Smit
- e) F.Kene

10) İqtisadi nəzəriyyənin sahəsi kimi makroiqtisadiyyat öyrənir:

- a) dövlətin iqtisadiyyatda rolunu
- b) cəmiyyətin iqtisadi inkişafının global meyillərini
- c) **bütövlükdə milli iqtisadiyyatda baş verən prosesləri**
- d) sahibkarlıq və iqtisadiyyatda onun rolunu
- e) bazar mexanizminin ayrı-ayrı elementlərini

11) İqtisad elminin bir sahəsi kimi mikroiqtisadiyyat nəyi öyrənir?

- a) ayrı-ayrı istehlakçı, firma və resurs mülkiyyətçiləri qrupunun iqtisadi davranışını
- b) **ayrı-ayrı firmaların iqtisadi davranışını**
- c) dünya birliyində iqtisadi münasibətləri
- d) milli iqtisadiyyat səviyyəsində baş verən prosesləri
- e) dövlət və təsərrüfat sahələri arasında yaranan iqtisadi əlaqələri

12) Proletar siyasi iqtisad nəyi iqtisadi nəzəriyyənin predmeti hesab edir?

- a) millətin sərvəti və onun mənbələri
- b) istehsal münasibətləri və onların inkişaf qanunları**
- c) təsərrüfatçılıq subyektlərinin davranışı
- d) qeyri-məhdud resurslar və onların istifadə edilməsi üsulları.
- e) milli iqtisadiyyatın fəaliyyəti

13) İqtisadi nəzəriyyənin predmetini daha dolğun səciyyələndirən tərif:

- a) insanların maddi və mənəvi tələbatlarının inkişafı və formalaşması haqqında elm
- b) istehsal olunmuş nemətlərin istehsalı və bölgüsünün meyarları haqqında elm.
- c) milli sərvətlər, onun mənbələri və ondan istifadə haqqında elm
- d) məhdud iqtisadi ehtiyatlar şəraitində insan cəmiyyətinin inkişafının ən ümumi qanunları haqqında elm**
- e) iqtisadi subyektlərin təsərrüfat fəaliyyəti və onların əlaqələri barədə elm

14) Tarixən birinci olan iqtisadi nəzəriyyə məktəbi hansıdır?

- a) merkantilizm**
- b) keynsçilik
- c) klassik siyasi iqtisad
- d) fiziokratlar
- e) neoliberalizm

15) Monetarizm cərəyanı iqtisadi nəzəriyyənin hansı istiqamətinə aiddir?

- a) keynsçilik
- b) neoklassik**
- c) institusional-sosioloji
- d) marksizm
- e) merkantilizm

16) İqtisadi nəzəriyyədə riyazi metodlardan geniş istifadə etməyə kim başlamışdır:

- a) L.Valras, V.Pareto**
- b) K.Marks, F.Engels
- c) Ş.Furye, C.Sismondi
- d) U.Jevons, K.Menger
- e) A.Smit, D.Rikardo

17) "Siyasi iqtisad" termini kimin əsərinin adından götürülmüşdür

- a) F. Monkreyen**
- b) F.Kene
- c) U.Petti

- d) D.Pikardo
- e) P.Buaqilder

18) «Ekonomiks» termini ilk dəfə harada meydana gəlmişdir.

- a) qədim misirdə
- b) qədim Babilistanda
- c) qədim Çində
- d) qədim Yunanıstanda**
- e) qədim Romada

19) Yeni keynsçilərə aiddir.

- a) T.Veblen, D.Qelbreyt
- b) U.Mitçell, D.Kommons
- c) D.Robinson, A.Xansen**
- d) M.Fridman, F.Fon Xayek
- e) L.Erxard, L.Fon Mizes

20) İqtisadi mənafeələr – bu:

- a) iqtisadi fəaliyyət yolu ilə ödəmə bilən tələbatlar**
- b) insanın həyat fəaliyyəti və inkişafı üçün ona zəruri olan iqtisadi nemətlər
- c) insanların özünün reallaşdırmağa tələbatı
- d) iqtisadi subyektlərin maraqları
- e) insanların yüksək gəlirlər əldə etmək cəhdləri

21) Göstərilən amillərdən hansı iqtisadi resurslara aiddir.

- a) təbii ehtiyatlar (torpaq), faydalı qazıntılar, su ehtiyatları
- b) əmtəə və xidmətlərin istehsalı zamanı sərf olunmuş insanın fiziki və zehni qabiliyyəti
- c) informasiya amili
- d) sadalanan hamısı**
- e) sadalanların heç bir

22) Əmək cisimləri –bu:

- a) alətlər, mexanizmlər, maşınlardır
- b) fəhlələr və ifadəedicilər heyətidir
- c) binalar, yollar, kanallardır
- d) sonrakı emala gedən xammal**
- e) hazır məhsul

23) Cəmiyyətin məhsuldar qüvvələrinin tərkib hissələri aşağıdakılardır:

- a) əmək vasitələri və iş qüvvəsi;

- b) əmək alətləri və təkrar istehsal olunan əmək vasitələri;
- c) texnoloji münasibətlər və iş qüvvəsi;
- d) istehsal vasitələri və iş qüvvəsi.**
- e) əmək vasitələri və əmək məhsulu

24) Təsərrüfat fəaliyyətinin belə bir mərhələsi mövcüd deyil:

- a) istehsal
- b) bölgü
- c) həddindən artıq ifrat istehsal**
- d) mübadilə
- e) istehlak

25) İqtisad elmi təkrar istehsal prosesində neçə mərhələni ayırır:

- a) 2
- b) 3
- c) 4**
- d) 5
- e) 6

26) Aşağıda göstərilən istehsal amillər siyahısından hansılar doğrudur?

- a) torpaq, əmək, kapital, iş qüvvəsi, idarəetmə
- b) torpaq, əmək, istehsal vasitəsi, texnologiya, idarəetmə**
- c) resurslar, texnologiya, sahibkarlıq, kapital
- d) torpaq, əmək, kapital, sahibkarlıq qabiliyyəti
- e) sahibkarlıq, texnologiya, əmək

27) Fasiləsiz təkrarlanan istehsal prosesi nədir?

- a) təsərrüfat fəaliyyəti
- b) ictimai təkrar istehsal**
- c) maddi istehsal
- d) qeyri maddi istehsal
- e) doğru cavab yoxdur

28) İstehsal funksiyası nəyi göstərir?

- a) mümkün olan maksimum istehsal həcmi və istifadə olunan istehsal amillərinin asılılığını**
- b) istifadə olunan istehsal amillərinin kəmiyyəti arasında qarşılıqlı asılılığı
- c) firmanın maksimum istehsal həcmi
- d) firmanın iqtisadi ehtiyatlara və istehsalın başqa şərtlərinə tələbatını
- e) müxtəlif istehsal sahələrində məhsul istehsalının həcmi

29) Mülkiyyət hüququ:

- a) nemət üzərində müstəsna fiziki nəzarət hüququdur.
- b) nemətlərin istifadə olunmasından əldə olunan nəticələrə sahib olmaq hüququdur.
- c) nemətin kim və necə istifadə etməsi qərarını qəbul etmək hüququdur.
- d) bütün sadalanan hüquqları**
- e) sadalanan hüquqlardan heç biri

30) Mülkiyyət iqtisadi anlayışı kimi:

- a) insanların əşyalara münasibətidir
- b) əşyanın özüdür
- c) əşyaların mənimsənilməsi ilə əlaqədar insanların bir-birinə münasibətləridir.**
- d) əşyanın icarəyə verilməsi
- e) mülkiyyət iqtisadi anlayış deyil

31) Müasir bazar iqtisadiyyatında mülkiyyətin daha geniş yayılmış növü budur:

- a) dövlət mülkiyyəti
- b) səhmdar mülkiyyəti**
- c) xüsusi mülkiyyət
- d) bələdiyyə mülkiyyəti
- e) kooperativ mülkiyyət

32) Mülkiyyət obyektlərinin ictimai mülkiyyətdən xüsusi mülkiyyətə keçməsi prosesi:

- a) milliləşdirmə
- b) inventarlaşma
- c) özəlləşdirmə**
- d) müsadirə
- e) spesifikasiya

33) Mülkiyyət obyektlərinin xüsusi mülkiyyətdən dövlət mülkiyyətinə keçməsi prosesi adlanır:

- a) milliləşdirmə**
- b) invertarlaşdırma
- c) özəlləşdirmə
- d) müsadirə
- e) spesifikasilaşdırma

34) İqtisadiyyatda xüsusi mülkiyyətin üstünlük təşkil etməsi aşağıdakının səciyyəvi xüsusiyyətlərini əks etdirir:

- a) azad bazar iqtisadiyyatının**
- b) inzibati-amirlik iqtisadiyyatının
- c) qarışıq iqtisadiyyatın

- d) keçid iqtisadiyyatının
- e) sadalananlardan heç birinin

35) Dövlət mülkiyyəti və dövlət tənzimlənməsi üstünlük edən iqtisadi sistem neçə adlanır ?

- a) ənənəvi iqtisadiyyat
- b) qarışıq iqtisadiyyat
- c) azad bazar iqtisadiyyatı**
- d) inzibati- amirlik iqtisadiyyatı
- e) keçid iqtisadiyyatı

36) Xüsusi mülkiyyət və bazar tənzimlənməsi üstünlüyünün səciyyəvi olduğu iqtisadi sistem necə adlanır:

- a) ənənəvi iqtisadiyyat
- b) inzibati-amirlik iqtisadiyyatı
- c) qarışıq iqtisadiyyat
- d) sərbəst bazar iqtisadiyyatı**
- e) keçid iqtisadiyyatı

37) Dövlət və bazar tənzimlənməsi; habelə müxtəlif mülkiyyət formalarının uzlaşdığı iqtisadi sistem necə adlanır?

- a) ənənəvi iqtisadiyyat
- b) qarışıq iqtisadiyyat**
- c) sərbəst bazar iqtisadiyyatı
- d) inzibati-amirlik iqtisadiyyatı
- e) keçid iqtisadiyyatı

38) İqtisadi sistem:

- a) təsərrüfat mexanizmi və iqtisadi subyektlərin qarşılıqlı əlaqələri sistemidir;
- b) maddi və qeyri-maddi nemət və xidmət istehsalçıları və istehlakçıları arasındakı xüsusi şəkildə nizamlanmış əlaqələr sistemidir;**
- c) mülkiyyət formaları ilə istehsal amillərinin vəhdətidir;
- d) texnoloji münasibətlərlə texnoloji üsulun qarşılıqlı təsir sistemidir;
- e) dövlətin iqtisadiyyatının tənzimləmə sistemi

39) İqtisadi sistem aşağıdakı məsələləri həll edir:

- a) nə, harda, kimin üçün
- b) nə, necə, kimin üçün**
- c) nə, nə vaxt, kimin üçün
- d) işsizliyin və inflyasiyanın səbəbi nədən ibarətdir
- e) gəlirlər necə bölünür

40) İqtisadi sistemlərin təhlilinə formasiya yanaşması neçə ictimai-iqtisadi formasiya ayırır:

- a) 3
- b) 4
- c) 5**
- d) 6
- e) 7

41) İqtisadi sistemin istehsal imkanları nə ilə məhdudlaşır.

- a) istifadə olunan ehtiyatların məhdudluğu ilə**
- b) insanların tələbatlarının sonsuzluğu ilə
- c) dövlətin iqtisadi proseslərə müdaxiləsi ilə
- d) iqtisadi ziddiyyətlərlə
- e) istehsal münasibətlərinin mürəkkəbliyi ilə

42) İstehsal vasitələrinin və istehsal vasitələrini hərəkətə gətirən bilik və təcrübəyə malik olan insanların məjmuu adlanır.

- a) məhsuldar qüvvələr**
- b) istehsal münasibətləri
- c) iqtisadi sistem
- d) istehsal üsulu
- e) əmək vasitələri

43) Maddi nemətlərin və xidmətlərin istehsalı, bölgüsü, mübadiləsi və istehsalı ilə əlaqədar insanların münasibətləri nədir?

- a) texnoloji münasibətlər
- b) sosial münasibətlər
- c) istehsal münasibətlər**
- d) istehsal imkanları
- e) məhsuldar qüvvələr

44) Bazarın hansı iki tipi əmtəə və resursların dövrəni modelinə daxil edilmişdir?

- a) iş qüvvəsi bazarı və pul bazarı
- b) valyuta bazarı, əmtəə və xidmətlər bazarı
- c) pul bazarı və resurslar bazarı
- d) resurslar bazarı, əmtəə və xidmətlər bazarı**
- e) informasiya bazarı və istehlak bazarı

45) Bu bazar iqtisadiyyatının subyektidir:

- a) dövlət
- b) ev təsərrüfatları
- c) firmalar

- d) bütün sadalananlar subyekti deyil
- e) **bütün sadalananlar subyektdir**

46) Müstəqil qərarlar qəbul edən, öz tələbatlarını maksimum ödəməyə cəhd edən iqtisadi subyekt hansısa istehsal amilinin mülkiyyətçidir, insan kapitalının təkrar istehsalını təmin edir-bu:

- a) **ev təsərrüfatı**
- b) firma
- c) dövlət
- d) bank
- e) sadalananlardan heç biri

47) Əmtəə və xidmətləri istehsalı və reallaşdırılması yolu ilə istehsal amillərinin istifadəsi vasitəsilə öz mənafeələrini reallaşdıran təsərrüfat həlqəsi-bu:

- a) ev təsərrüfatı
- b) **firma**
- c) dövlət
- d) bank
- e) sadalananlardan heç biri

48) Bazar:

- a) alqı-satqı əməliyyatlarının məcmu
- b) tələb və təklifin qarşılıqlı təsiri
- c) satıcılar və alıcılar arasında qarşılıqlı münasibətlər
- d) sadalananlardan heç biri
- e) **sadalanan hamısı**

49) Hansı təsdiq əmtəə istehsalının mahiyyətini təhrif edir?

- a) əmtəə istehsalı əmək bölgüsü ancaq mövcud olduğu üçün mövcuddur.
- b) **əmtəə istehsalı istehsalçının özünün tələbatlarını ödəmək üçün məhsul istehsalını nəzərdə tutur.**
- c) əmtəə istehsalı mübadiləsiz mümkün deyil.
- d) əmtəə istehsalı istehlakçıların tələbi olduğu məhsulların istehsalını nəzərdə tutur.
- e) əmtəə istehsalı – bazar iqtisadiyyatının əsası

50) Aşağıdakı baxışlardan natural təsərrüfatı düzgün səjiyyələndirməyəni göstərin.

- a) natural təsərrüfat şəraitində insanın yaşaması üçün lazım olanların hamısını özü istehsal edir.
- b) natural təsərrüfat şəraitində istehsal olunan məhsul mübadilə olunmur.
- c) **natural təsərrüfat şəraitində istehsalçıların bir-birindən sıx asılılığı yaranır;**
- d) istehsal qapalı xarakter daşıyır.
- e) ictimai əmək bölgüsü natural təsərrüfat şəraitində zəif inkişaf edir.

51) Əmtəə istehsalının zəruri şərtləri hesab edilir:

- a) ictimai əmək bölgüsü
- b) istehsalçıların iqtisadi cəhətdən təcrid olunması
- c) istehsalçıların müstəqilliyi, sahibkarların azadlığı
- d) sadalanan hamısı**
- e) sadalanan heç biri

52) İctimai təsərrüfatın əsas formaları hansılardır?

- a) natural, əmtəə (bazar), planlı-amirlik təsərrüfatı**
- b) natural, əmtəə (bazar), kapitalist təsərrüfatı
- c) natural, planlı-amirlik təsərrüfatı, sosialist təsərrüfatı
- d) əmtəə (bazar), planlı-amirlik təsərrüfatı, kapitalist təsərrüfatı
- e) əmtəə (bazar), planlı-amirlik təsərrüfatı

53) Təsərrüfat tiplərinin ilkin forması hansıdır?

- a) natural təsərrüfat**
- b) əmtəə təsərrüfatı
- c) kapitalist təsərrüfatı
- d) planlı təsərrüfat
- e) sadalananların heç biri

54) Bazar iqtisadiyyatının əsası:

- a) əmtəə istehsalıdır**
- b) natural istehsalıdır
- c) rəqabətdir
- d) tələb və təklifdir
- e) bütün sadalananlardır

55) Müxtəlif məhsulların hazırlanmasının istehsalçıların əmək bölgüsünə yönəlməsinə əsaslanması necə adlanır.

- a) istehsalçıların təcrid olunması
- b) istehsalçıların müstəqilliyi
- c) istehsalçıların ixtisalaşması**
- d) ilkin kapital yığılı
- e) iqtisadi mənafeələr

56) Tədavül sferasında fəaliyyət göstərən kapital necə adlanır?

- a) əsas kapital
- b) dövriyyə kapitalı
- c) ticarət kapitalı**

- d) sənaye kapitalı
- e) borc kapitalı

57) Bazarın vasitəçi funksiyası ibarətdir.

- a) **əməyin nəticələrini mübadilə etmək məqsədi ilə istehsalçılar və istehlakçıların görüşməsinə təmin etmək**
- b) həcmi və quruluşuna görə istehsal və istehlakın uyğunlaşdırılması
- c) xərclərin azaldılması, yeni məhsulların yaradılmasına istehsalçıların həvəsləndirilməsi
- d) əmtəələrin mübadiləsi üçün ekvivalent dəyərlilərin müəyyənləşdirilməsi
- e) bazar iştirakçılarına zəruri informasiyaların çatdırılması

58) Əmtəə – bu:

- a) hansısa tələbatı ödəyə bilən nə varsa hər şey
- b) inkişaf etmiş əmtəə istehsalı şəraitində yaradılmış əmək məhsulu
- c) **hansısa tələbatı ödəyən və satış üçün nəzərdə tutulan əmək məhsulu**
- d) satıcı ilə alıcı arasında alqı-satqı sövdələşməsinin predmeti olan əşya
- e) digər iqtisadi nemətə və ya müəyyən məbləğ pula mübadilə oluna bilən iqtisadi nemət

59) Əmtəənin əsas xassələrinə aiddir:

- a) **istehlak dəyəri və mübadilə dəyəri**
- b) mübadilə dəyəri və bazar dəyəri
- c) bazar dəyəri və istehlak dəyəri
- d) əmtəənin çəkisi və ölçüləri
- e) sadalanan heç biri

60) Əmtəənin hansısa tələbatı ödəmək qabiliyyəti:

- a) içtimai-zəruri dəyər
- b) **istehlak dəyəri**
- c) mübadilə dəyəri
- d) bazar dəyəri
- e) əmtəənin qiymətliliyi

61) Əmtəənin müəyyən kəmiyyət nisbətlərində digər əmtəələrə mübadilə olunmaq qabiliyyəti adlanır:

- a) içtimai-zəruri dəyər
- b) istehlak dəyəri
- c) **mübadilə dəyəri**
- d) bazar dəyəri
- e) əmtəənin qiymətliliyi

62) İctimai-zəruri əmək məsrəfləri-bu

- a) **ictimai normal istehsal şəraitində bu növ əmtəələrin əsas kütləsinin istehsalına məsrəflər**
- b) cəmiyyətə zəruri olan əmtəələrin istehsalına məsrəflər
- c) istehlak dəyərinə malik əmtəələrin istehsalına əmək məsrəfləri
- d) mübadilə dəyərinə malik əmtəələrin istehsalına əmək məsrəfləri
- e) dövlət tərəfindən tənzim olunan bazar iqtisadiyyatı şəraitində əmtəələrin istehsalına əmək məsrəfləri

63) Pul mənşəyinin təkamül konsepsiyasına uyğun olaraq pul – bu:

- a) əmtəə və xidmətlərin mübadiləsinə qəbul edilən nə varsa, hər şey
- b) insanlar arasında razılaşma məhsulu
- c) **ümumi ekvivalent rolunu yerinə yetirən xüsusi növlü əmtəə**
- d) pul kimi istifadə olunan şey
- e) universal əmtəə

64) Pulun belə bir funksiyası yoxdur:

- a) dəyər ölçüsü
- b) qiymət müqyası
- c) tədavül vasitəsi
- d) tədiyyə vasitəsi
- e) **qiymətlərin məstəbi**

65) Əmtəənin dəyərinin müəyyən edilməsinə iki əsas yanaşma – bu:

- a) son faydalılıq nəzəriyyəsi və ictimai seçim nəzəriyyəsi
- b) **əmək dəyər nəzəriyyəsi və son faydalılıq nəzəriyyəsi**
- c) əmək dəyər nəzəriyyəsi və mülkiyyət hüquqlar nəzəriyyəsi
- d) ictimai seçim nəzəriyyəsi və istehsal amilləri nəzəriyyəsi
- e) son faydalılıq nəzəriyyəsi və istehsal amilləri nəzəriyyəsi

66) Kim öz konsepsiyasında əmtəə dəyərinin və qiymətinin müəyyənləşdirilməsində xərclər nəzəriyyəsi və faydalılıq nəzəriyyəsinə birləşdirmişdir:

- a) L.Valras
- b) A.Smit
- c) D.Rikardo
- d) K.Menqer
- e) **A.Marşall**

67) Hansı bənddə pulun təkamülünün düzgün ardıcılığı göstərilmişdir:

- a) **müəyyən əmtəələr, metal pullar, kağız pullar, kredit pullar, elektron pullar**

- b) qızıl, gümüş, kağız pullar, kredit pullar
- c) sikkələr, vanknotlar, veksellər, elektron pullar
- d) sikkələr, müəyyən əmtəələr, kağız pullar, kredit pullar
- e) metal pullar, kağız pullar, kredit pullar, elektron pullar

68) Pul sistemi – bu:

- a) pulun iqtisadiyyatda yerinə yetirdiyi funksiyalardır
- b) ölkədə pul tədavülünün təşkili formasıdır**
- c) metal və kağız pul tədavülünün nisbətidir
- d) milli və xarici valyuta kurslarının nisbətidir
- e) tədavüldəki pul kütləsidir

69) Bimetallizm və monometolizm – bu formalarıdır:

- a) pul sistemlərinin**
- b) dünya pullarının
- c) kredit pullarının
- d) elektron pullarının
- e) qiymət miqyasının

70) Vergilər ödənilən zaman pul bu funksiyanı yerinə yetirir:

- a) tədiyyə vasitəsi**
- b) tədavül vasitəsi
- c) yığım vasitəsi
- d) dəyər ölçüsü
- e) dünya pulu

71) Supermarketdə əmtəələrin pulu ödənen zaman pul bu funksiyanı yerinə yetirir:

- a) tədiyyə vasitəsi
- b) tədavül vasitəsi**
- c) yığım vasitəsi
- d) dəyər ölçüsü
- e) dünya pulu

72) Restoranın menyusunda qiymət göstərilən zaman pul bu funksiyanı yerinə yetirir:

- a) tədiyyə vasitəsi
- b) tədavül vasitəsi
- c) yığım vasitəsi
- d) dəyər ölçüsü**
- e) dünya pulu

73) Dövlətin rəsmi ehtiyatları kimi pul bu funksiyanı yerinə yetirir:

- a) tədiyyə vasitəsi
- b) tədavül vasitəsi
- c) yığım vasitəsi**
- d) dəyər ölçüsü
- e) dünya pulu

74) Xaricdən pul köçürməsi olarkən pul bu funksiyanı yerini yetirir:

- a) tədiyyə vasitəsi
- b) tədavül vasitəsi
- c) yığım vasitəsi
- d) dəyər ölçüsü
- e) dünya pulu**

75) Dünya pulu kimi istifadə oluna bilənlər:

- a) dönərli valyuta və qızıl**
- b) qızıl və kağız pullar
- c) kağız pullar
- d) bank vekselləri
- e) sadalanan heç biri

76) Kredit pullarına nə aid deyildir?

- a) veksellər
- b) banknotlar
- c) çeklər
- d) depozlarda olan pullar
- e) kağız pullar**

77) Tam dəyərli pullar:

- a) kağız pullardır
- b) qızıl və gümüş sikkələrdir**
- c) veksellər və çeklərdir
- d) elektron pullardır
- e) sadalananlardan heç biri deyildir

78) Kağız pulun qızıla dönərliliyinin ləğvi adlanır:

- a) pulun denominasiyası
- b) devalvasiya
- c) inflyasiya
- d) qızılın demonetizasiyası**
- e) pulun likvidliyi

79) Pul tədavülü qanunu nəyi ifadə edir?

- a) pul əqrəqatlarının cəmini;
- b) pulun funksiyalarını;
- c) tədavül üçün zəruri olan pulun miqdarını**
- d) tədavüldən çıxan pul kütləsini
- e) pul tədavülünü tənzimləyən dövlət orqanlarının hüquqları

80) Dünya pulu üçün xas olmayanı göstərin:

- a) ümumi dəyər ölçüsü kimi fəaliyyət göstərməsi
- b) ümumi ödəniş vasitəsi kimi fəaliyyət göstərməsi
- c) ümumi alqı vasitəsi kimi çıxış etməsi
- d) içtimai şərvətin ümumi təmsilçisi kimi xidmət göstərməsi
- e) bütün göstərilənlər dünya pulu üçün səciyyəvidir**

81) Bazar infrastrukturuna aiddir:

- a) banklar
- b) yarmarkalar
- c) valyuta bircaları
- d) reklama agentliyi
- e) sadalanan hamısı**

82) Aşağıdakılardan qiymətli kağızların alqı-satqısını həyata keçirildiyi bazar adlanır:

- a) hərrac
- b) lizinq
- c) fond birjası**
- d) əmtəə birjası
- e) emissiya sistemi

83) Obyektlər üzrə bazar quruluşu və sistemini səciyyələndirməyən meyarı seçin.

- a) istehlak bazarı
- b) iş qüvvəsi bazarı
- c) istehsal vasitələri bazarı
- d) satıcı bazarı**
- e) innovasiya bazarı

84) Hansı bazarın ərazi əlaməti üzrə bazar strukturunun təsnifatı ilə əlaqəsi yoxdur?

- a) leqal bazar**
- b) lokal bazar
- c) reqlional bazar

- d) milli bazar
- e) dünya bazarı

85) Daxili quruluş bazarın ayrı-ayrı elementlərinin yerləşməsi; bazarın ümumi həcmində onların xüsusi çəkisi- bu:

- a) **bazarın strukturudur**
- b) bazarın infrastrukturudur
- c) bazar mexanizmidir
- d) bazarlar sistemidir
- e) sadalananlardan heç biri deyildir

86) Bazarın normal fəaliyyətini təmin edən sistemlər, xidmətlər, müəssisələr, təşkilatların məcmusu – bu:

- a) bazar strukturudur
- b) **bazarın infrastrukturudur**
- c) bazar mexanizmidir
- d) bazarlar sistemidir
- e) sadalananlardan heç biri deyildir

87) İqtisadiyyatı zəruri miqdarda pulla təmin edən bazar infrastrukturunu elementini göstərin:

- a) konsaltinq şirkətləri
- b) vergi sistemi
- c) **emissiya sistemi**
- d) sığorta sistemi
- e) ticarət palatası

88) Müxtəlif peşə işçilərinin maraqlarının müdafiə edən bazar infrastrukturunu elementini göstərin

- a) **həmkarlar təşkilatı**
- b) sahibkarlar cəmiyyəti
- c) istehlakçılar ittifaqı
- d) iqtisadi təhsil sistemi
- e) əmək birjası

89) Müasir bazarın infrastrukturunun əsas elementlərinə aid olmayanı seçin

- a) audit şirkətləri
- b) xammal bircaları
- c) kommersiya bankları
- d) **istehsal müəssisələri**
- e) konsaltinq firmaları

90) Azad iqtisadi zonalar nə vaxt və harada ilk dəfə yaranıb?

- a) **İrlandiya, 1959-cu ildə**
- b) İslandiya 1969-cu ildə
- c) ABŞ-da 1929-cu ildə
- d) Böyük Britaniyada 1776-cı ildə
- e) Fransa 1897- ci ildə

91) Aşağıdakı bazarda ixtiralar, yeniliklər, patentlər əmtəədir:

- a) istehsal vasitələri
- b) tədavül vasitələri
- c) **innovasiyalar**
- d) informasiya
- e) qiymətli kağızlar

92) Qiymətli kağızlar bazarında ticarət obyektibü deyildir:

- a) səhmlər
- b) istiqrazlar
- c) beksellər
- d) **lisensiyalar**
- e) çeklər

93) Bu bazarlardan hansı subyektlər üorə bazar təsnifatına aid deyildir?

- a) alıcılar bazarı
- b) satıcılar bazarı
- c) vasitəçilər bazarı
- d) dövlət müəssisələri bazarı
- e) **bütün sadalananlar aiddir**

94) Öz adından və öz hesabı ilə sövdələşmə həyata keçirən şəxs-bu:

- a) **dilerdir**
- b) maklerdir
- c) brokerdir
- d) fyuçersdir
- e) sadalananlardan heç biri deyildir

95) Aşağıdakı bazarın bazar əməliyyatlarının təşkili üzrə bazar təsnifatı ilə əlaqəsi yoxdur:

- a) topdansatış bazarı
- b) pərakəndəsətış bazarı
- c) **dövlət müəssisələri bazarı**
- d) ixrac bazarı

e) idxal bazarı

96) Aşağıdakılardan rəqabət dərəcəsinə görə təsnifləşməyə aid olmayan bazarı göstərin:

- a) **leqal bazar**
- b) azad bazar
- c) inhisarçı bazar
- d) oliqopoliya bazarı
- e) inhisarçı rəqabət bazarı

97) Təklif qanunu əks etdirir:

- a) **satılan məhsulun miqdarı ilə qiyməti arasındakı əks əlaqəni**
- b) elastik və qeyri-elastik əmtəələr arasındakı əlaqəni
- c) satılan məhsulun miqdarı ilə qiyməti arasındakı birbaşa əlaqəni
- d) hər bir əmtəənin elastiklik dərəcəsinə
- e) tələb və təklif arasından əlaqəni

98) Tələb qanununa müvafiq olaraq, əmtəənin qiyməti artarsa:

- a) tələb də artır
- b) tələb azalır;
- c) tələbin kəmiyyəti artır;
- d) **tələbin kəmiyyəti azalır;**
- e) istehsalçıların arasından rəqabət güclənir

99) Aşağıdakı terminlərdən hansı insanların məhsulu almaq imkanları və istəklərini əks etdirir:

- a) tələbat
- b) **tələb**
- c) zərurət
- d) istək
- e) faydalıq

100) Bazar tələbinə təsir etməyən amil:

- a) istehlakçıların gəlirləri
- b) qarşılıqlı əvəz olunan əmtəələrin qiyməti
- c) **resursların qiyməti**
- d) alıcıların sayı
- e) əhəlinin strukturunun dəyişməsi

101) Bazar mexanizmi elementinə aid deyil

- a) qiymət
- b) təklif

- c) tələb
- d) sadalanan hamısı aiddir**
- e) sadalanan heç biri aid deyil

102) Əmtəə və xidmətlər bazarında müvazinət yaratmaq üçün:

- a) bu əmtəə həmişə dəbdə olmalıdır
- b) qiymət istehsal xərclərilə mənfəətin cəminə bərabər olmalıdır.
- c) texnologiyanın səviyyəsi tədricən dəyişməlidir.
- d) tələbin həcmi təklifin həcminə bərabər olmalıdır.**
- e) əmtəə və xidmətlər bazarında müvazinət yaratmaq mümkün de

103) Başqa şərtlər dəyişməməklə qiymətlər yüksəlsə təklif qanununa görə:

- a) təklifdə artım baş verir.
- b) təklifdə azalma baş verir.
- c) təklifin həcmi artır.**
- d) təklifin həcmi azalar.
- e) qiymətlərin dəyişilməsi təklif qanunda nəzərə alınmır

104) Tələb əyrisi aşağıdakını əks etdirən xətti təcəssüm etdirir:

- a) tələb və təklifin qarşılıqlı əlaqəsi
- b) alıcıların gəlirlirinin dəyişməsindən asılı olaraq tələbin dəyişməsi
- c) əmtəənin qiymətinin dəyişməsindən asılı olaraq ana olan tələbin həcmnin dəyişməsi**
- d) alıcıların bu əmtəəni əldə etmək arzusu
- e) tələbin kəmiyyətinin müxtəlif amillərdən asılılığı

105) Tələbin qiymət üzrə elastikliyi göstərir:

- a) qiymətin 1% dəyişməsi zamanı təklifin həcmnin nisbi dəyişməsi**
- b) qiymətin azalması zamanı təklifin həcmnin aşağı düşməsi
- c) qiymətin artması zamanı təklifin həcmnin artması
- d) təklifin həcmnin resursların qiymətində asılılığı
- e) təklifə təsir edən qeyri- qiymət amillərinin dəyişməsi zamanı təklifin həcmnin dəyişməsi

106) Gəlir üzrə tələbin elastikliyi necə hesablanır?

- a) gəlirin dəyişməsi faizi tələb həcmnin dəyişməsi faizinə vurulur:
- b) tələbin həcmnin dəyişməsi faizi gəlirin dəyişməsi faizinə bölünür**
- c) qiymətin dəyişməsi faizi tələb həcmnin dəyişməsi faizinə bölünür
- d) gəlirin dəyişməsi faizinə tələb həcmnin dəyişməsi faizinə əlavə olunur.
- e) tələb həcmnin dəyişməsi faizindən gəlirin dəyişməsi faizi çıxılır

- 107) Qiymət üzrə tələbin çarpaz elastikliyi nəyi göstərir?
- a) tələbin əmtəə qiymətindən və istehlakçıların gəlirlərindən asılılığı
 - b) istehlakçıların gəlirlərinin dəyişməsindən asılı olaraq qiymətlərin dəyişməsi
 - c) digər əmtəənin qiymətinin dəyişməsindən asılı olaraq bir əmtəəyə tələbin həcmnin dəyişməsi**
 - d) bir- birini qarşılıqlı surrətdə tamamlayan əmtəələrin qiymətlərinin dəyişməsi
 - e) bir - birini qarşılıqlı tamamlayan əmtəələrə tələbin həcmnin dəyişməsi
- 108) Əgər bir əmtəənin qiymətinin azalması adətən digər əmtəəyə tələbin artmasına səbəb olur, onda
- a) bu əmtəələr qarşılıqlı tamamlandı**
 - b) bu əmtəələr qarşılıqlı əvəz olunandır
 - c) bu o deməkdir ki, istehlakçıların zövqləri dəyişir
 - d) bu o deməkdir ki, alıcıların qəliqləri artır
 - e) bu təsadüfi uyğunluqdur
- 109) Tamamlayıcı nemətlərə aiddir:
- a) qələm və flomaster
 - b) avtomobil və benzin**
 - c) pivə və kvas
 - d) kabab və qoyun əti
 - e) dəftər və peçeniya
- 110) Qarşılıqlı əvəz olunan nemətlərə aiddir:
- a) paltar və ayaqqabı
 - b) rəng və fırça
 - c) qələmlər və flomasterlər**
 - d) taxıl və çörək
 - e) dəftərlər və piroqlar
- 111) Qiymət üzrə qeyri - elastik tələb o deməkdir ki,
- a) qiymətin 1% dəyişməsi tələb həcmnin 1% -dən az olaraq dəyişməsinə səbəb olur**
 - b) qiymətin 1% dəyişməsi tələbin həcmnin 1% -dən daha çox dəyişməsinə səbəb olur.
 - c) qiymətin 1% dəyişməsi tələbin həcmnin 1% -dən daha çox dəyişməsinə səbəb olur.
 - d) qiymətin 1% dəyişməsi tələb həcmnin dəyişməsinə səbəb olur
 - e) əmtəənin qiyməti dəyişmir
- 112) Hansı müddəa bazar iqtisadiyyatında qiymətlərin mahiyyəti və rolunu əks etdirmir?
- a) qiymətlər sistemi əsas təşkilədiçi qüvvə rolunu oynayır
 - b) qiymətlər sahibkarlar və istehlakçılar üçün onların seçimin də indikator rolunu oynayır
 - c) bazar subyektləri öz iqtisadi mənafələrini həyata keçirəcəək qiymətlərə istiqamətlənirlər

d) qiymətlər dövlət orqanları tərəfindən təyin olunur

e) bütün müddəalar əks etdirir

113) Hansı tərif A. Marşalın nəzəriyyəsi üzrə qiymətin anlayışına uyğun gəlir?

a) qiymət – əmtəyə görə alınan müəyyən miqdarda pul vahidləridir

b) qiymət- əmtənin bazarda satışa daxil olduğu kəmiyyətdir

c) qiymət- əmtənin müəyyən miqdarının alıcıları cəlb etməyə qabil olduğu səviyyədir

d) qiymət- dəyərin pul ifadəsidir

e) qiymət- tələb və təklifin sabit tarazlığı ilə müəyyən olunandır.

114) Tələb və təklifin həcmələrinin bərabər olduğu qiymət adlanır:

a) normal qiymət

b) istehsal qiyməti

c) tarazlı qiymət

d) alıcı qiyməti

e) satıcı qiyməti

115) Marşall konsersiyasına uyğun olaraq ani tarazlıq şəraitində qiymət asılıdır:

a) avadanlığın istifadə intensivliyindən

b) sahədə firmaların miqdarından

c) tələb və təklifdən

d) tələbdən

e) təklifdən

116) Əgər əmtənin qiyməti azalırsa, onda:

a) tələb əyrisinin sağa hərəkəti baş verər

b) tələb əyrisinin sola hərəkəti baş verər

c) tələb əyrisinin mailliyi dəyişər

d) tələbin həcmnin azalması baş verər

e) tələb həcmnin artması baş verər

117) «Qiymət Əmtənin Dəyərinin Pulla İfadəsidir» qiymətə bu tərif verən kimdir?

a) K.Marks

b) A.Marşall

c) A.Smit

d) F.Kene

e) M.Fridmen

118) İstehlakçı davranışı nəzəriyyəsinin əsas tədqiqat obyektidir:

- a) istehsal sferası
- b) mübadilə sferası**
- c) qeyri-istehsal sferası
- d) maliyyə bazarı
- e) bütün sadalananlar

119) “Faydalılıq” məfhumunu iqtisadi tədqiqatlarda ilk dəfə kim işlətmişdir:

- a) A.Smit
- b) U.Cevons
- c) İ.Bentam**
- d) K.Menger
- e) K.Marks

120) Faydalılığın ölçülməsinə iki əsas yanaşma:

- a) keynsçi və neoliberal
- b) istehsal və qeyri-istehsal
- c) marksist və monetar
- d) ordinalist və kordinalist**
- e) marksist və klassik

121) İstehlakçıların onların gəlirləri və şəxsi üstünlükverimlərindən asılı olaraq müxtəlif məhsul və xidmətlərə tələbin formalaşması prosesi adlanır:

- a) bazar qiymətlərinin formalaşması
- b) bazar tələbinin formalaşması
- c) istehlakçı davranışı**
- d) tələbin elastikliyi
- e) təklifin elastikliyi

122) İstehlakçının müəyyən dəst əmtəələrin istehlakından aldığı məmnunluq necə adlanır?

- a) son faydalılıq
- b) ümumi faydalılıq**
- c) yutil
- d) gəlir effekti
- e) əvəzetmə effekti

123) Son faydalılıq - bu:

- a) istehlakçının almaq istədiyi faydalılığın maksimal səviyyəsi
- b) istehlakçının əlavə nemət vahidinin istehlakından aldığı məmnunluq**
- c) müəyyən miqdar nemətin istehlakından əldə edilə biləcək maksimum faydalılıq
- d) müəyyən miqdarda pul vəsaitinin xərclənməsi müqabilində əldə edilə biləcək maksimum faydalılıq
- e) ümumi faydalılıq

124) Ordinalist istehlakçı davranışının nəzəriyyəsi başqa cür adlanır

- a) **faydalılığın sıra nəzəriyyəsi**
- b) faydalılığın kəmiyyət nəzəriyyəsi
- c) davranış nəzəriyyəsi
- d) menecer nəzəriyyəsi
- e) ənənəvi nəzəriyyə

125) Bütçə xətti göstərir:

- a) tələbin ödənilmə dərəcəsini
- b) tələbin həcmnin qiymətdən asılılığını
- c) **istehlakçının malik olduğu gəlirin müqabilində ola biləcək iki əmtənin müxtəlif kombinasiyalarını**
- d) istehlakçıya eyni faydalılıq verən iki əmtənin mümkün olan müxtəlif kombinasiyalarını
- e) bazar qiymətlərinin dəyişməsinə

126) Qiffen paradoksu bunlara münasibətdə təzahür olunur:

- a) zinət əşyaları
- b) kənd təsərrüfatı məhsulları
- c) **aşağı keyfiyyətli məhsullar**
- d) tamamlayıcı əmtəələr
- e) əvəzləyici əmtəələr

127) Fayda nədir?

- a) nemətin istehlakçıya fayda gətirmək xassəsi
- b) **nemətin insanın bu və digər tələbatı ödəmək qabiliyyəti**
- c) əmtəələrin istehsal olunmasının səbəbi kimi onların obyektiv xassəsi
- d) insanın sağlamlığı üçün faydalı olan elementlərinin mövcudluğu
- e) qeyri iqtisadi kateqoriyadır

128) Səciyyələrin təhlili metodunun müəllifi kimdir.

- a) **K.Lankaster**
- b) C.Klark
- c) Y.Slutski
- d) C.Hiks
- e) İ.Bentam

129) Hansı əmtə normal əmtə sayılır:

- a) stabil olaraq tələbi az olan əmtə

- b) stabil olaraq tələbi çox olan əmtəə
- c) istehlakçının pul gəlirinin dəyişilməsi ilə ona olan tələbin düz mütənasib asılılıqda dəyişdiyi əmtəə**
- d) istehlakçının pul gəlirinin dəyişilməsi ilə ona olan tələbin tərs mütənasib asılılıqda dəyişdiyi əmtəə
- e) qiymətlərin dəyişilməsi ilə onlara tələbin dəyişmədiyi əmtəələrdir

130) Dövlət müəssisələri, xüsusi müəssisələr, səhmdar cəmiyyəti, kooperativlər, ortaqlıqlar - firmalarının bu növlərini biz aşağıdakı meyardan asılı olaraq ayıra bilərik:

- a) kəmiyyətindən
- b) kapital qoyuluşu sahəsindən
- c) buraxılan məhsulun çeşidindən
- d) kapital üzərində mülkiyyətin formasından**
- e) rəqabətin növündən

131) Firmanın belə nəzəriyyəsi mövcud deyil:

- a) ənənəvi
- b) menecer
- c) həcmnin maksimallaşması nəzəriyyəsi
- d) məqsədlərin maksimallaşması nəzəriyyəsi**
- e) bütün sadalananlar mövcuddur

132) Mənfəətin maksimallaşdırılması – hansı nəzəriyyəyə görə firma fəaliyyətinin əsas motivi hesab olunur:

- a) ənənəvi firma nəzəriyyəsi**
- b) firmanın menecer nəzəriyyəsi
- c) həcmnin maksimallaşdırılması nəzəriyyəsi
- d) çoxməqsədli nəzəriyyə
- e) sadalananlardan heç biri

133) Satışdan gəlirin maksimallaşdırılması hansı nəzəriyyəyə görə firma fəaliyyətinin əsas motivi hesab olunur:

- a) ənənəvi firma nəzəriyyəsi
- b) firmanın menecer nəzəriyyəsi**
- c) həcmnin maksimallaşdırılması nəzəriyyəsi
- d) firmanın davranış nəzəriyyəsi e) sadalananlardan heç biri

134) Birləşmək – bu:

- a) şirkətlərin birləşməsi haqqında qarşılıqlı müqaviləsi**
- b) bir firma tərəfindən digərinin alınması

- c) inhisarçı danışıǵı
- d) məhsulların reallaşdırılması sahəsində firmaların fəaliyyətinin birləşməsi
- e) firmanın elmi tədqiqatlar sahəsində birləşməsi

135) Eynitipli məhsul istehsal edən firmaların birləşməsi - bu:

- a) şaquli birləşmə
- b) üfüqi birləşmə**
- c) konqlomerat
- d) diversifikasiya
- e) əks-mərkəzləşdirmə

136) Vahid texnoloji prosesin müxtəlif mərhələlərini həyata keçirən firmaların birləşməsi - bu:

- a) şaquli birləşmə**
- b) üfüqi birləşmə
- c) konqlomerat
- d) diversifikasiya
- e) əks-mərkəzləşdirmə

137) Hansı firma nəzəriyyəsi firmanın məqsədlərinin çox olduğunu irəli sürür:

- a) davranış nəzəriyyəsi**
- b) ənənəvi nəzəriyyə
- c) menecer nəzəriyyəsi
- d) həmçinin maksimallaşdırılma nəzəriyyəsi
- e) sadalananlardan heç biri

138) Kapital ünsürlərinin artması hesabına istehsalın həcmnin artması nə adlanır?

- a) investisiya**
- b) kapitalın dövriyyəsi
- c) amortizasiya
- d) diskontlaşdırma
- e) kapitalın dövrəni

139) Fiziki aşınma nəticəsində avadanlıqların dəyərinin itirilməsi nə adlanır?

- a) investisiyalaşdırma
- b) mənəvi aşınma
- c) fiziki aşınma**
- d) diskontlaşdırma
- e) kapitalın dövriyyəsi

- 140) Daha məhsuldar texnikanın meydana gəlməsi ilə əlaqədar avadanlıqların qiymətləndirilməsi nə adlanır?
- a) investisiyalaşdırma
 - b) mənəvi aşınma**
 - c) fiziki aşınma
 - d) diskontlaşdırma
 - e) kapitalın dövriyyəsi
- 141) Xalis investisiyalar ümumilərdən nəyin miqdarı qədər fərqlənir?
- a) mənfəət
 - b) mənəvi aşınma
 - c) fiziki aşınma
 - d) amortizasiya**
 - e) orta istehsal xərcləri
- 142) Müəssisənin cari xərclərinə hansı məsrəflər aid deyildir?
- a) kapitalın alınmasına çəkilən xərclər
 - b) əməyin ödənilməsi xərcləri
 - c) ictimai fondlara ödəmələr
 - d) avadanlığın alınması xərcləri**
 - e) əsaslı tikinti xərcləri
- 143) İnvestisiya resursları bunlardır:
- a) istehsalın təşkili üçün zəruri olan kapital elementləri (ünsürləri)**
 - b) investisiya şirkətlərinin vəsaiti
 - c) maliyyə və insan resurslarının məcmusu
 - d) təkrar istehsal prosesində istifadə edilən iqtisadi resurslar
 - e) müəssisənin nizamnamə kapitalı
- 144) İnvestisiya – bu:
- a) istehsal vasitələrinin fiziki aşınması
 - b) əsas kapitalın yaradılması, genişləndirilməsi və texniki silahlan-dırılması üçün xərclər**
 - c) məhsul vahidinin istehsalı üçün xərclər
 - d) istehsal heyətinin əməyinin ödənilməsi xərcləri
 - e) kapitalın dövriyyəsinin artırılması xərcləri
- 145) Faiz dərəcəsi əsasında cari və gələcək dəyərin ölçülməsi adlanır:
- a) amortizasiya
 - b) investisiya
 - c) maliyyələşmə

- d) **diskontlaşdırma**
- e) avans edilmə

146) Marks nəyi fiktiv kapital hesab edir:

- a) əsas kapitalı
- b) dövriyyə kapitalı
- c) amortizasiya fondu
- d) **qiymətli kağızları**
- e) iqtisadi mənfəət

147) Mənfəətin maksimallaşdırılması – hansı nəzəriyyəyə görə firma fəaliyyətinin əsas motivi hesab olunur:

- a) **ənənəvi firma nəzəriyyəsi**
- b) firmanın menecer nəzəriyyəsi
- c) həcmə maksimumlaşdırılması nəzəriyyəsi
- d) çoxməqsədli nəzəriyyə
- e) sadalananlardan heç biri

148) Xırda mağazaların iri supermarketdə birləşməsi - bu:

- a) şaquli inteqrasiya
- b) daxili artım
- c) diversifikasiya
- d) **üfüqi inteqrasiya**
- e) əks-mərkəzləşdirmə

149) İstifadə olunması prosesində fiziki aşınma nəticəsində öz dəyərini hissə-hissə məşsul üzərinə keçirən istehsal vasitələri nədir?

- a) dövriyyə kapitalı
- b) **əsas kapital**
- c) maliyyə kapitalı
- d) nizamnamə kapitalı
- e) investisiya kapitalı

150) Bir istehsal tsiklində öz dəyərini bütövlükdə hazır məhsul üzərinə keçirən istehsal vasitəsi necə adlanır?

- a) **dövriyyə kapitalı**
- b) əsas kapitalı
- c) maliyyə kapitalı
- d) nizamnamə kapitalı
- e) investisiya kapitalı

151) Mülkiyyətçi gündəlik operativ əməliyyat nəzarətini və firmanın fəaliyyətinin idarə edilməsini həyata keçirir fikiri aşağıdakılardan hansına aiddir:

- a) menecer nəzəriyyəsi
- b) artımın maksimallaşdırılması nəzəriyyəsi
- c) davranış nəzəriyyəsi
- d) ənənəvi nəzəriyyə**
- e) yuxarıdakıların heç biri

152) Firmanın hüquqi şəxs kimi fəaliyyətini dayandırılmasına səbəb ola bilər:

- a) iri firma tərəfindən udulması**
- b) qovuşma
- c) rəqabət
- d) əksmərkəzləşdirmə
- e) diversifikasiya

153) Açıq və qapalı səhmdar cəmiyyətləri arasında fərq nədədir?

- a) Qapalı səhmdar cəmiyyətlərinin öz məhsullarını xaricə satmaq hüququ yoxdur
- b) Qapalı səhmdar cəmiyyətinin səhmləri qiymətli kağızlar bazarında satışa çıxarılmır**
- c) Açıq səhmdar cəmiyyətləri daha aşağı dividend verirlər
- d) Açıq səhmdar cəmiyyətlərinin səhmlərinin bir hissəsi həmişə dövlətə məxsusdur
- e) Onların arasında heç bir fərq yoxdur

154) Gəlir və ya şəxsi mənfəət gətirən istənilən fəaliyyət növü belə adlanır:

- a) sahibkarlıq
- b) kommersiya
- c) menecment
- d) marketinq
- e) biznes**

155) Ticarət mənfəəti əldə etməyə yönümlənmiş ticarət fəaliyyəti belə adlanır:

- a) sahibkarlıq
- b) kommersiya**
- c) menecment
- d) marketinq
- e) biznes

156) Gəlir əldə etmək məqsədilə təsərrüfat fəaliyyətinə vəsait qoyulması belə adlanır:

- a) kapitalın dövranı
- b) kapitalın dövriyyəsi
- c) amortizasiya

- d) diskontlaşdırma
- e) **investisiya**

157) İnvestisiya mənbəyinə aid deyil:

- a) mənfəət
- b) bank kreditləri
- c) səhmlərin buraxılışı və satışından vəsaitlər
- d) **dividendlər**
- e) sadalananların hamısı investisiya mənbəyi ola bilər

158) Avanslaşdırılmış kapitalın dəyəri üzrə artdığı və öz ilkin formasına qayıtdığı vaxta deyilir:

- a) **kapitalın dövriyyə vaxtı**
- b) kapitalın dövriyyə sürəti
- c) kapital dövrəni
- d) investisiya dövrü
- e) kapitalın təkrar istehsal prosesi

159) Özəlləşmənin I proqramında müəssisələrinin kiçik, orta və iri müəssisələrə bölünməsi üçün meyar kimi qəbul olunmuşdur.

- a) **işləyənlərin sayı**
- b) kapitalın həsmi
- c) məntətin həsmi
- d) istehsalın həsmi
- e) belə meyar yoxdur

160) İqtisadi xərclər özünə daxil edir:

- a) **aşkar və qeyri - aşkar xərclər, o cümlədən normal mənfəət**
- b) aşkar xərclər, amma qeyri – aşkar xərcləri daxil etmir
- c) qeri-aşkar xərclər, amma aşkar xərcləri özünə daxil etmir
- d) nə aşkar, nə də qeri-aşkar xərcləri özünə daxil etmir
- e) aşkar və qeyri- aşkar xərclər, habelə normal və üstəlik mənfəəti

161) Son hədd xərcləri bərabərdir:

- a) buraxılan məhsul vahidlərinin sayına vurulmuş orta ümumi xərclərə
- b) bir vahidə düşən məhsul buraxılışının artımı nəticəsindən sabit xərclərin artımına
- c) **məhsul buraxılışı bir vahid artan halda xərclərin artımına**
- d) məhsul buraxılışı bir vahid artan halda orta sabit xərclərin artımına
- e) sabit və dəyişən xərclərin cəminə

162) Orta xərclər – bu:

- a) **məhsul vahidinin buraxılışına düşən xərclər**
- b) orta sabit və orta dəyişən xərclərin fərqidir
- c) dəyişən və sabit xərclərin cəmidir
- d) məhsul vahidinə düşmə hesabı ilə sabit xərclərdir
- e) məhsul buraxılışını kəmiyyətinə vurulmuş son hədd xərcləridir

163) Qeyri –aşkar xərclər –bu:

- a) istehsalın həcmnin dəyişməsilə dəyişən xərclərdir
- b) **müəssisənin öz resurlarından istifadə edilməsi nəticəsində əmələ gələn xərclər**
- c) mühasibat xərcləri minus iqtisadi xərclər
- d) istehsalın həcmi dəyişməsilə dəyişməyən xərclərdir
- e) mühasibat hesabatında əks olunmayan xərclərdir

164) Sabit xərcləri tapmaq üçün zəruridir :

- a) orta ümumi xərclərdən, orta dəyişən xərcləri çıxmaq
- b) **ümumi xərclərdən dəyişən xərcləri çıxmaq**
- c) ümumi xərclərdən dəyişən xərcləri çıxmaq və buraxılışın həcminə bölmək
- d) sabit xərclərdən dəyişən xərcləri çıxmaq
- e) orta və son hədd xərclərini vurmaq

165) Orta sabit xərclər - bu:

- a) xammal, avadanlıq ,nəqliyyata məsrəflərdir
- b) **məhsul vahidinə düşən sabit xərclərdir**
- c) məhsul istehsalının mühasibat xərcləridir
- d) məhsul istehsalının iqtisadi xərcləridir
- e) ümumi və son hədd xərcləri arasındakı fərkdir

166) Orta dəyişən xərclər –bu:

- a) xammal, avadanlıq, nəqliyyata məsrəflərdir
- b) **məhsul vahidinə düşən dəyişən məsrəflərdir**
- c) məhsul vahidinə düşən ümumi məsrəflərdir
- d) istehsalın artımı ilə dəyişən məsrəflərdir
- e) kreditlər üzrə faizin ödənişinə məsrəflər və icarə haqqıdır

167) Firmanın mülkiyyəti olan resursların istifadəsinin alternativ xərcləri – bu :

- a) mühasibat xərcləridir
- b) iqtisadi xərclərdir
- c) qısamüddətli dövr üçün nəzərdə tutulmuş orta xərclərdir
- d) **qeyri - aşkar xərclərdir**
- e) mühasibat hesabatında əks olunmayan xərclərdir

168) Mühasibat mənfəəti:

- a) iqtisadi və normal mənfəətlərin məcmusudur
- b) məhsul satışı və tam xərclərdən gəlirlər arasında fərkdir
- c) məhsul satışı və aşkar xərclərdən gəlirlər arasında fərkdir**
- d) məhsul satışı və gizli xərclərdən gəlirlər arasında fərkdir
- e) aşkar və gizli xərclərin cəmidir

169) İstehsal amillərinin alınmasına xərclərin məcmusu:

- a) iqtisadi xərclərdir
- b) gizli xərclərdir
- c) aşkar xərclərdir**
- d) mühasibat mənfəətidir
- e) iqtisadi mənfəətdir

170) Xammal və materiallara xərclər aiddir:

- a) daimi xərclərə
- b) dəyişən xərclərə**
- c) gizli xərclərə
- d) mühasibat mənfəətinə
- e) iqtisadi mənfəətə

171) Dəyişən xərclər ümumi xərclərdən aşağıdakı kəmiyyət qədər fərqlənir:

- a) orta xərclər
- b) son hədd xərcləri
- c) aşkar xərclər
- d) gizli xərclər
- e) daimi xərclər**

172) Rəqabətin hərfi mənası nədir?

- a) istehsalın nəticəsini yaxşılaşdırmaq;
- b) iqtisadiyyatın inkişaf etdirmək;
- c) satışda, alışda əlverişli şərait;
- d) latın sözü olub (concurreo) "toqquşma" deməkdir.**
- e) bazar

173) Rəqabət nədir?

- a) bazar təsərrufatı subyektləri arasında əmtəələrin istehsalı və realaşması ən yaxşı şərtləri uğrunda mübarizədir;**
- b) istehsalçılar arasında mübarizədir;
- c) istehlakçılar arasında mübarizədir;

- d) müəssisələr arasında bəhsləşmədir;
- e) istehsalçılar və istehlakçılar arasında resurslar uğurunda mübarizədir

174) İstehsal inhisarçılığı nədir?

- a) əlverişli istehsal şəraitidir;
- b) əlverişli satış şəraitidir
- c) müəyyən növ məhsul istehsalının əsas hissəsinin bir istehsalçının əlində cəmlənməsidir;**
- d) istehsalçı müəssisələrin birləşməsidir;
- e) hansısa bir əmtənin ancaq iri müəssisələrdə istehsal olunması

175) Müasir iqtisadi nəzəriyyə neçə bazar strukturu tiplərini ayırır?

- a) 2
- b) 3
- c) 4**
- d) 5
- e) 6

176) İnhisarin səciyyəvi xüsusiyyətlərinə aid deyildir?

- a) istehsalın əksər hissəsinin bir firmada təmərküzləşməsi
- b) bazar qiymətinə təsir göstərmək imkanı
- c) inhisar mənfəətini mənimsəmək
- d) digər firmaların bazara girişinə mane olmaq imkanlarının olması
- e) bütün resursların tam mobilliyi**

177) Təbii inhisar

- a) əlverişli istehsal şəraitinə malik olan istehsalçı;
- b) əlverişsiz istehsal şəraitinə malik olan istehsalçı;
- c) nadir və sərbəst təkrar istehsal oluna bilməyən elementlərin sahibi olan istehsalçı**
- d) istehsalın həcmi razılaşdıran müəssisələr birliyi;
- e) rəqabət nəticəsində yaranan inhisar.

178) Azərbaycan Respublikasında Antiinhisar qanunvericiliyinə uyğun olaraq hansı müəssisələr inhisarı hesab olunur?

- a) istehsalın 20%-ni öz əlində cəmləşdirən müəssisə;
- b) satışın 20%-ni öz əlində cəmləşdirən bir müəssisə;
- c) satışın 50%-ni öz əlində cəmləşdirən iki müəssisə;
- d) satışın 35 %-ni öz ilində cəmləşdirən bir müəssisə**
- e) istehsalın 50% -ni öz əlində cəmləşdirən bir müəssisə;

179) Təkmil rəqabətin şərti deyil:

- a) çoxlu miqdarda sərbəst istehsalçılar
- b) çoxlu miqdarda sərbəst istehlakçılar
- c) sahəyə girişin və aradan çıxışın azadlığı
- d) əmtəələrin differensiasiyası**
- e) qiymətlərə təsir etmənin mümkünsüzlüyü

180) Heç biri əmtəənin bazar qiymətinə təsir edə bilməyən eyni məhsul istehsal edən çoxsaylı firmaların bazar quruluşu - bu:

- a) inhisar
- b) inhisarçı rəqabət
- c) təkmil rəqabət**
- d) oliqopoliya
- e) duopoliya

181) Hansı bazar quruluşunda firmalar sərbəst olaraq sahəyə daxil ola və oradan çıxış biləcək?

- a) inhisar
- b) oliqopoliya
- c) inhisarçı rəqabət
- d) təkmil rəqabət**
- e) duopoliya

182) “Sahə” anlayışı təxmin edir:

- a) eyni resursları istifadə edən firmalar qrupunu
- b) bir-birini qarşılıqlı tamamlayan məhsullar istehsal firmalar qrupunu
- c) bir texnologiya istifadə edən firmalar qrupunu
- d) bir-birini qarşılıqlı əvəz edən məhsullar istehsal edən firmalar qrupu**
- e) ümumi təşkilatı prinsiplərlə xarakterizə olunan firmalar qrupu

183) Qısamüddətli dövrdə rəqabət qabiliyyətli firmanın təklif əyrisi hansı əyri ilə üst-üstə düşür?

- a) son hədd xərcləri əyrisi**
- b) orta xərclər əyrisi
- c) orta dəyişən xərclər əyrisi
- d) ümumi xərclər əyrisi
- e) adları çəkilənlərdən heç biri ilə

184) Təkmil rəqabətli firma mənfəəti maksimumlaşdırır, əgər:

- a) əmtəənin qiyməti orta dəyişən xərclərə bərabər olarsa
- b) firmanın təkcə mühasibat mənfəəti deyil, iqtisadi mənfəəti də olarsa
- c) son hədd gəliri son hədd xərclərinə bərabər olarsa**

- d) qiymət orta xərclərə bərabər olarsa
- e) orta gəlir orta xərclərə bərabər olarsa

185) Natural inhisar formalarına aid deyildir:

- a) təsadüfi forma
- b) təbii forma**
- c) sabit forma
- d) ümumi forma
- e) adı çəkilənlərdən heç biri

186) Əgər Lerner indeksinin qiyməti 1-ə yaxınlaşırsa, deməli:

- a) sahə üçün bazar hakimiyyətinin yüksək dərəcəsi səciyyəvidir**
- b) firmaların təqdim etdiyi məhsul eyninövlüdür
- c) sahə nadir məhsul buraxır
- d) bazar payları firmalar arasında bərabər bölüşdürülmüşdür
- e) bütün sadalananlar düzdür

187) Qeyri – təkmil rəqabət nəzəriyyəsinin əsaslarını kim yaratmışdır?

- a) K.Marks, F.Engels
- b) A.Smit, D.Rikardo
- c) M.Fridman, L.Erxard
- d) V.Parreto,L.Valras
- e) D.Robinson, E.Çemberlin**

188) Aşağıdakı təriflərdən hansı daha çox “normal mənfəət” anlayışına uyğun gəlir?

- a) son hədd gəliri son hədd xərclərinə bərabər olduqda firmanın əldə etdiyi mənfəət
- b) sahədə tipik firmanın əldə etdiyi mənfəət
- c) işlərin normal aparılması şəraitində firmanın alacağı mənfəət
- d) həmin sahədə firmanın qalması üçün zəruri olan minimum mənfəət**
- e) heç bir tərif

189) Bazar hökmüranlığı nədir?

- a) firmanın alıcılar üzərində hökmüranlığı
- b) rəqiblərin öz siyasətinə tabe edilməsi
- c) bazar qiymətinə təsir etmək imkanı**
- d) tələb qanunu ilə hesablaşmamaq imkanı
- e) tam rəqabət qabiliyyətlilik

190) Bazar hakimiyyəti dərəcəsinin göstəricisi budur:

- a) Lorents əyrisi
- b) Filips əyrisi
- c) son hədd əvəzləmə norması
- d) Lerner indeksi**
- e) Pareto meyarı

191) Rəqabətin funksiyalarına aid deyil:

- a) istehsalçıların differensiasiyası
- b) əmtəələrin keyfiyyətinin yüksəldilməsini stimullaşdırma
- c) resursların iqtisadi səmərəli bölgüsü
- d) istehsalın səmərəliliyini stimullaşdırması
- e) cəmiyyətdə sosial ədaləti təmin etməsi**

192) Qeyri-təkmil rəqabət növlərinə nə aid deyil:

- a) inhisar
- b) inhisarçı rəqabət
- c) oliqopoliya
- d) oliqopsoniya
- e) sadalananların hamısı aiddir**

193) Eyni növ əmtəənin çoxlu sayda müstəqil istehsalçısı və həmin əmtəənin külli miqdarda təcrid olunmuş istehlakçısı ilə səciyyələnən bazar strukturu necə adlanır?

- a) Polipoliya**
- b) Oliqopoliya
- c) Oliqopsoniya
- d) İnhisar
- e) Monopsoniya

194) Anti-inhisar Şerman qanunu harada və nə vaxt qəbul olunmuşdur?

- a) 1889-cu ildə Kanadada
- b) 1890-cı ildə ABŞ-da**
- c) 1914-cü ildə ABŞ-da
- d) 1935-ci ildə Belçikada
- e) 1937-ci ildə Danimarkada

195) Əlavə əmtəə vahidinin satışından əldə olunmuş gəlir:

- a) minimum gəlirdir
- b) maksimum gəlirdir
- c) ümumi gəlirdir
- d) orta gəlirdir
- e) son hədd gəliridir**

196) Firmanın ümumi gəliri ilə ümumi xərcləri arasındakı fərq:

- a) orta gəlirdir
- b) son hədd gəliridir
- c) orta xərclərdir
- d) ümumi mənfəətdir**
- e) orta mənfəətdir

197) Firmanın orta gəliri ilə orta xərcləri arasındakı fərq:

- a) orta gəlirdir
- b) son hədd gəliridir
- c) orta xərclərdir
- d) ümumi mənfəətdir
- e) orta mənfəətdir**

198) Əvəzedicisi olmayan əmtənin sahədə vahid istehsalçısı – bu:

- a) oliqopoliya
- b) təkml rəqabətli firma
- c) monopsoniya
- d) inhisar**
- e) duopoliya

199) İnhisarçı firma bacarır:

- a) öz əmtəəsini istənilən qiymətə sata
- b) maksimum mənfəət verə bilən məhsul buraxılışı və qiymət kombi-nasi-yasını seçə**
- c) istənilən həcmdə məhsul sata
- d) tələbin elastikliyinə təsir edə
- e) istənilən həcmdə əmtəəni istənilən qiymətə satmaq

200) İstehlakçının inhisar vəziyyəti – bu:

- a) oliqopoliya
- b) oliqopsoniya
- c) monopsoniya**
- d) inhisar rəqabəti
- e) duopoliya

201) İnhisarçı firmanın davranışına xarakterik olan odur ki, o, cəhd edir:

- a) az məhsul istehsal etməyə və ona yüksək qiymət müəyyən etməyə**
- b) çox məhsul istehsal etməyə və ona mümkün olan aşağı qiymət müəyyən etməyə
- c) istehsalın elə həcmi ki, $MR=P$ olsun
- d) son hədd xərclərinə müvafiq olan qiyməti müəyyən etməyə

e) alıcı tələbinə uyğun əmtəəni istehsal etsin

202) Mənfəəti maksimallaşdırmaq üçün inhisarçı firma istehsalın elə həcmi seçməyə çalışır ki, orada:

- a) son hədd xərcləri məhsulun qiymətinə bərabər olsun
- b) son hədd xərcləri ümumi xərclərə bərabər olsun
- c) son hədd gəliri son hədd xərclərinə bərabər olsun**
- d) son hədd gəliri orta xərclərə bərabər olsun
- e) son hədd xərcləri minimal olsun

203) Təkmil və inhisarçı rəqabət bazarlarının ümumi cəhəti:

- a) müxtəlif əmtəələr istehsal edir
- b) bazarda çoxlu alıcılar və satıcılar fəaliyyət göstərir**
- c) firma məhsuluna tələb qrafiki üfüqi xətt formasındadır
- d) eyni təbiətli əmtəələr istehsal edirlər
- e) təkmil və inhisar rəqabəti üçün sadalananlar arasında ümumi cəhət yoxdur

204) Eyni əmtəə istehsal edən yalnız iki satıcı rəqib olduğu bazar quruluşu modeli - bu:

- a) inhisar
- b) oliqopoliya
- c) inhisarçı rəqabət
- d) duopoliya**
- e) təkmil rəqabət

205) Oliqopoliya – bu:

- a) bir neçə iri firmanın fəaliyyət göstərdiyi baza tipi**
- b) müxtəlif əmtəələr istehsal edərək rəqabət aparan çoxlu firmaların bazarı
- c) qiymətlərə nəzarət məqsədilə istehsalın məhdudluğu haqqında müqavilə bağlamış firmalar qrupu
- d) bazarlarda qiymət artıran və azaldan firma
- e) qiymət diskriminasiyası həyata keçirən firma

206) Müxtəlif məhsullar istehsal edərək rəqabət aparan çoxlu firmaların olduğu bazar quruluşu - bu:

- a) inhisar
- b) inhisarçı rəqabət**
- c) oliqopoliya
- d) təkmil rəqabət
- e) duopoliya

207) Sadalanan sahələrdən hansı bir qayda olaraq oliqopolik quruluşa malikdir:

- a) kənd təsərrüfatı
- b) ticarət
- c) ayaqqabı istehsalı
- d) avtomobil istehsalı**
- e) məişət xidmətləri

208) Firmalar arasında saziş – geniş yayılmış haldır:

- a) inhisar
- b) təkml rəqabət
- c) oliqopoliya**
- d) inhisarçı rəqabət
- e) bütün sadalanan hallarda

209) Duopoliya aşağıdakı hallarda ola bilər:

- a) inhisar
- b) təkml rəqabət
- c) oliqopoliya**
- d) inhisarçı rəqabət
- e) sadalanan halların heç birində

210) Qiymət diskriminasiyası – bu:

- a) eyni məhsulun müxtəlif qiymətlərə, müxtəlif alıcılara satışdır**
- b) daha keyfiyyətli əmtəyə qiymət artımıdır
- c) işçiyə onun milliyyətindən və cinsindən asılı olaraq əməkhaqqının müxtəlifliyi
- d) istehlak əmtələrinə yüksək qiymətin təyin edilməsi
- e) qiymətlərin daimi artımı

211) Oliqopoliya modelində firmanın davranış strategiyası bundadır:

- a) rəqiblərin davranışını nəzərə alaraq qərar qəbul edilməlidir**
- b) bazarda payının qorunmasına çalışmalıdır
- c) firmanın mənfəətinin bölgüsü
- d) dəyişməz qiymət siyasəti həyata keçirməlidir
- e) bütün cöstərilənlər

212) Bir neçə əmtəə istehlakçısının və çoxsaylı müstəqil istehsalçının olması ilə səciyyələnən bazar strukturu necə adlanır?

- a) Polipoliya
- b) Oliqopoliya
- c) Oliqopsoniya**
- d) İnhisar
- e) Monopsoniya

213) Yüksək inhisarçı mənfəət götürmək məqsədilə müvazinətli qiymətdən yuxarı və ya aşağı xüsusi bazar qiymətinin müəyyənləşdirilməsi adlanır:

- a) alıcı qiyməti
- b) satıcı qiyməti
- c) sövdələşmə qiyməti
- d) inhisarçı qiyməti**
- e) sərbəst qiymət

214) İstehsal amilləri bazarının tərkib hissəsi deyildir:

- a) əmək bazarı
- b) kapital bazarı
- c) torpaq bazarı
- d) valyuta bazarı**
- e) dünya bazarı

215) İstehsal amillərinə tələbin əsas əlaməti onun törəmə xarakterli olmasıdır. Bu o deməkdir ki, istehsal amillərinə tələb asılıdır:

- a) onların təklifindən
- b) onların qiymətindən
- c) bu amillərin köməyi ilə istehsal olunmuş əmtəyə olan tələbdən**
- d) digər amillərə olan tələbdən
- e) əvəzləyici resurslara olan tələbdən

216) Sadalananlardan hansı istehsal amilinə aid deyil:

- a) əmək
- b) kapital
- c) əmək məhsuldarlığı**
- d) torpaq
- e) bütün sadalananlar istehsal amillərinə aiddir

217) İstehsal amillərinin son hədd məhsulu:

- a) bu məhsulun son vahidinin satış qiyməti
- b) istehsal amilinin əlavə vahidinin istifadəsi ilə məhsul həcminin əlavə vahidinin istifadəsi ilə məhsul həcminin artımına bərabərdir**
- c) istehsal amilinin əlavə vahidinin istifadəsindən əldə edilən ümumi satışdan gəlirin dəyişilməsinə bərabərdir
- d) təkmil rəqabət şəraitində təyin etmək mümkün deyil
- e) qeyri təkmil rəqabət şəraitində müəyyən etmək mümkün deyil

218) Əmək üçün iş vaxtı vahidində ödənilən qiymət - bu:

- a) **əmək haqqı tarifi**
- b) minimum əməkhaqqı
- c) real əmək haqqı
- d) normal əməkhaqqı
- e) nominal əməhhaqqı

219) Amil gəlirlərinə nə aid deyil:

- a) əməkhaqqı
- b) mənfəət
- c) **təqaüd**
- d) renta
- e) faiz

220) İstehsal amilləri bazarında firmanın tarazlığı o zaman yaranır ki:

- a) **ehtiyatlara çəkilən xərclərin son həddi əlavə bir ehtiyatın istifadə olunmasından yaranan gəlirin son hddi ilə bərabərləşir:**
- b) məhsuldarlığın azalması qanunu fəaliyyətini dayandırır
- c) resursların qiymətləri müqayisə edilir
- d) resursa tələb elastikliyi 0 bərabərdir
- e) bütün resurslar əvəz olunandır

221) Kapitalın mahiyyətinin marksist baxışını seçin:

- a) **kapital – izafi dəyər gətirən dəyərdir**
- b) kapital – əvvəllər istehsal olunmuş nemətdir
- c) kapital – toplanmış əməkdir
- d) kapital - daha çox iqtisadi sərvət əldə etmək üçün yaradılan və istifadə hər gün edilən resursdur.
- e) kapital – puldur

222) Borc kapitalı bazarında qiymət rolunu nə oynayır:

- a) mənfəət
- b) **faiz dərəcəsi**
- c) renta
- d) milli valyuta kursu
- e) depozit faizi

223) İntestisiyanın həcmi:

- a) faiz dərəcəsiindən asılı deyil
- b) faiz dərəcəsi artdıqda arta və ya azala bilər
- c) **faiz dərəcəsi artdıqda azalacaq**
- d) faiz dərəcəsi artdıqda artacaq

e) faiz dərəcəsinin aşağı düşməsilə azalacaq

224) Qeyri-fiziki kapitala aid deyil:

- a) insan kapitalı
- b) elmi kapital
- c) qeyri-istehsal binaları və qurğuları**
- d) bütün sadalananlar aiddir
- e) sadalananlardan heç biri aid deyil

225) Kapitalın belə funksional forması yoxdur:

- a) sənaye kapitalı
- b) əmtəə kapitalı
- c) borc kapitalı
- d) kənd təsərrüfatı kapitalı**
- e) bütün sadalananlar kapitalın funksional formasına aiddir

226) Müəyyən neməti nə kapital edir:

- a) bu nemətin xarici görünüşü, fiziki mahiyyəti
- b) bu nemətin bazar qiyməti
- c) bu nemətə insanların subyektiv münasibəti
- d) bu nemətdən gəlir əldə etmək üçün istifadə olunması**
- e) bu nemətin dəyəri

227) Faiz normasının yüksəlməsi nəyə səbəb olur:

- a) pul kapitalına tələbin artmasına
- b) pul kapitalı təklifinin azalmasına
- c) pul kapitalı təklifinin artmasına**
- d) kapital bazarında tarazlığa
- e) investisiyaların artmasına

228) Torpaq rentası ödənilir:

- a) icarədar – sahibkar – torpaq sahibinə**
- b) mizdlu işçilər – icarədar sahibkara
- c) mizdlu işçilər- torpaq sahibinə
- d) torpaq sahibi- dövlətə
- e) torpaq sahibi – icarədar sahibkara

229) Torpağın təbii keyfiyyəti ilə hansı renta əlaqədardır?

- a) mütləq renta
- b) differensial renta I**

- c) differensial renta II
- d) differensial renta I və II
- e) inhisar rentası

230) Mütləq torpaq rentasının mövcud olması səbəbi?

- a) torpaq üzərində xüsusi mülkiyyət inhisarı**
- b) torpaq üzərində təsərrüfat obyektinin inhisarı
- c) torpaqın keyfiyyətində olan fərq
- d) torpağın məhdudluğu
- e) torpaq üzərində ictimai mülkiyyət

231) Hansı iqtisadi konsepsiyaya görə bütün gəlirlərin, o cümlədən torpaq rentasının mənbəyi izafi dəyərdir?

- a) marksist**
- b) neoklassik
- c) keynsçi
- d) marşalist
- e) merkantilist

232) Differensial rentanı I kim mənimsəyir?

- a) torpaq sahibi**
- b) icarədar
- c) dövlət
- d) dövlət və icarədar
- e) maddəli işçi

233) Təbii resursların mülkiyyətçiləri differensial renta alırlar, əgər:

- a) resurs tükənməzdirsə
- b) müxtəlif ərazilərdə resursun keyfiyyəti müxtəlifdirsə**
- c) bütün sahələrdə resursun keyfiyyəti eynidirsə
- d) resursun təklifi tam elastikdirsə
- e) resursun təklifi tam qeyri elastikdirsə

234) Kim əməyi zəruri və izafi əməyə ayırmışdır?

- a) A.Smit
- b) K.Marks**
- c) C.B.Sey
- d) T.Maltus
- e) D.Rikardo

- 235) Hansı nəzəriyyəyə görə əməkhaqqının səviyyəsi yalnız əmək məhsuldarlığı deyil, sosial qüvvələrin nisbəti ilə də müəyyən olunur:
- a) son hədd məhsuldarlığı nəzəriyyəsi
 - b) əməkhaqqının tənzimlənməsi nəzəriyyəsi
 - c) izafi dəyər nəzəriyyəsi
 - d) əməkhaqqının sosial nəzəriyyəsi**
 - e) davranış nəzəriyyəsi
- 236) Əməkhaqqının tənzimlənməsi nəzəriyyəsinin əsası kimin fikrinə əsaslanır?
- a) J.M.Keynsin**
 - b) M.C.Tuqan - Baranovskinin
 - c) T.Maltusun
 - d) K.Marksın
 - e) A.Smit
- 237) Sahibkar mənfəəti aşağıdakılardan gələn gəliri əks etdirir:
- a) torpaqdan
 - b) müzdlü əməkdən
 - c) kapital - mülkiyyətdən
 - d) kapital - funksiyadan**
 - e) borc kapitalından
- 238) Firma yeni müəssisənin tikilməsi üçün bankdan borc götürmək qərarındadır. İllik faiz dərəcəsi- 18%, gözlənilən mənfəət norması -20% . Bu şərtlərdə firma:
- a) yeni müəssisə tikməyəcək
 - b) yeni müəssisə tikəcək**
 - c) bu informasiyaya əsasən qərar qəbul edə bilməz
 - d) bütün suallar düz deyil
 - e) ziyana baxmayaraq firma tikəcək
- 239) Kim torpağı “sərvətin anasıdır” adlandırmışdı?
- a) Smit
 - b) U. Petti**
 - c) K. Marks
 - d) D. Rikardo
 - e) B. Sey
- 240) Torpağa tələb əyrisi:
- a) mənfə mailliyə malik olur**
 - b) müsbət mailli olur
 - c) üfüqi düz xətt formasında olur

- d) şaquli düz xətt formasında olur
- e) sınıq xətt formasında olur

241) Bəzi əmtəələrin istehsal şəraitinin təkrarsızlığı səbəb olur, yaranmasına:

- a) mütləq renta
- b) differensial renta I
- c) differensial renta II
- d) inhisarçı renta**
- e) sadalananların heç biri

242) Torpaq qiymətinin ümumi meyli:

- a) artmağa**
- b) azalmağa
- c) müxtəlif keyfiyyətli sahələrin qiymətlərinin bərabərləşməsinə
- d) sabitləşməyə
- e) müxtəlif keyfiyyətli sahələrin qiymətlərindəki fərqlərin artmasına

243) Amil gəliri:

- a) istehsal amilinin satışından onun sahibinin əldə etdiyi gəlir**
- b) istehsal amilinin tətbiqindən əldə olunan mənfəətin firma tərəfindən mənimsənilən hissəsi
- c) istehsal amilinin tətbiqindən firmanın əldə etdiyi ümumi gəlir
- d) istehsal amilinin son hədd məhsulunun pul forması
- e) doğru cavab yoxdur

244) Bu səbəbdən təkmil rəqabətli firmanın tələb əyrisi sağa yerdəyişmə edə bilməz:

- a) bu ehtiyatla istehsal olunmuş məhsulun qiyməti yüksəldikdə
- b) tamamlayıcı ehtiyatların qiyməti endikdə
- c) əvəzləyici ehtiyatın qiyməti yüksəldikdə
- d) ehtiyatın qiyməti yüksəldikdə**
- e) bütün göstərilən hallarda yerdəyişmə ola bilər

245) Əmtəənin istehsalı üçün müəyyən miqdarda kapitalın istifadə olunmasının tələb olduğunu səciyyələndirən əmtəənin hansı xüsusiyyətidir

- a) kapital verimi
- b) əmək tutumu
- c) kapital qoyuluşu
- d) ehtiyat tutumu
- e) kapital tutumu**

- 246) İstehsalın mümkünlüyünə və nəticəliliyinə həlledici təsir edən xüsusilə mühüm element və ya obyekt:
- a) texnologiyalardır
 - b) istehsal amilidir**
 - c) səmərəlilikdir
 - d) idarəetmədir
 - e) müəssisədir
- 247) Nemətlərin istehsalı və xidmətlərin göstərilməsinə yönümlənmiş intellektual və fiziki fəaliyyət:
- a) texnologiyadır
 - b) sahibkarlıq fəaliyyətidir
 - c) kapitaldır
 - d) əməkdir**
 - e) kommertiya fəaliyyətidir
- 248) Nemətlər və xidmətlər yaratmaq məqsədilə istehsal amillərinin koordinasiyası və kombinə edilməsi üzrə fəaliyyət:
- a) texnologiyadır
 - b) sahibkarlıq fəaliyyətidir**
 - c) kapitaldır
 - d) əməkdir
 - e) kommertiya fəaliyyətidir
- 249) Kredit kimi verilən pul şəklində kapital belə adlanır:
- a) sənaye kapitalı
 - b) bərc kapitalı**
 - c) ticarət kapitalı
 - d) maliyyə kapitalı
 - e) məhsuldar kapital
- 250) Belə torpaq rentası forması yoxdur: (Çəki: 1)
- a) inhisar rentası
 - b) mütləq renta
 - c) nisbi renta**
 - d) differensial renta
 - e) sadalanmış renta formalarının hamısı mövcuddur
- 251) Təsərrüfat işləri görmək hüququ əldə etmək üçün istisnasız bütün sahələrə görə ödənilən renta belə adlanır:
- a) Mütləq renta**

- b) Differensial renta I
- c) Differensial renta II
- d) İnhisar rentası
- e) icarə haqqı

252) Bazar iqtisadiyyatına xarakterikdir:

- a) gəlirlərin yüksək səviyyəsi
- b) gəlirlərin aşağı səviyyəsi
- c) gəlirlərin qeyri-bərabərliyi**
- d) gəlirlərin təqribən eyniliyi
- e) gəlirlərin səviyyəsində sərt tərəddüdlər

253) İnsanın müəyyən dövrdə aldığı vəsait, bu onun:

- a) firavanlıq səviyyəsi
- b) gəliri**
- c) sərvəti
- d) kapitalı
- e) əməkhaqqı

254) Gəlirlərin qeyri - bərabərliyini müəyyən edən amillərə aid deyildir

- a) istehlakçılarda üstünlük verimləri**
- b) həyatı boyu qazandığı təcrübə və təhsilin səviyyəsi
- c) fitri istedad
- d) əməyin intensivliyi
- e) bütün sadalanan amillər aiddir

255) Real gəlir – bu:

- a) əmək fəaliyyətindən gəlir
- b) il ərzində əldə edilən ümumi gəlir
- c) insanın jəri dövrdə aldığı gəlir
- d) inflyasiyanı nəzərə almaqla gəlir**
- e) minimal gəlir

256) Gəlirlərin qeyri-bərabərliyi göstəricilərinə aid deyil:

- a) Cinni əmsalı
- b) Atkinson indeksi
- c) əmək məhsuldarlığı əmsalı**
- d) desil əmsalı
- e) Lorens əyrisi

257) Sosial ədalət nəzəriyyələrinə aid deyil:

- a) libertarizm
- b) monetarizm**
- c) utilitarizm
- d) eqalitarizm
- e) bütün sadalananlar aiddir

258) Bazar subyektlərinin fəaliyyəti nəticəsində yaranmış vəziyyət, hansı ki, bazar iştirakçılarında bu vəziyyəti dəyişmək həvəsi yoxdur, bu:

- a) bazarın ümumi tarazlığı
- b) təsadüfi bazar tarazlığı**
- c) Pareto – tarazlıq
- d) faktiki tarazlıq
- e) düzgün cavab yoxdur

259) Ümumi tarazlığın xarakteristikasına aid deyil:

- a) gəlirlərin bərabərliyi**
- b) bütün əmtəə və resurslar bazarlarında tələb və təklif həcmələrinin tarazlığı
- c) bütün bazarlarda tarazlıq qiymətlərinin qərarlaşması
- d) bütün bazarlarda eyni zamanda tarazlığın əldə edilməsi
- e) bütün sadalananlar ümumi tarazlığın səviyyəsinə aiddir

260) Necə olur, rəqabətli iqtisadiyyat elə bir vəziyyətə gəlir, hansı ki, iqtisadi resursların səmərəli bölgüsü həyata keçirilir, hər subyekt özünün iqtisadi məqsədinə nail olur. Bu əsas problemi nəzərdən keçirilir.

- a) təsadüfi tarazlığın təhlili
- b) istehlakçı davranışı nəzəriyyəsi
- c) ümumi tarazlıq nəzəriyyəsi**
- d) sosial ədalət nəzəriyyəsi
- e) istehsal xərcləri nəzəriyyəsi

261) Ümumi iqtisadi tarazlıq nəzəriyyəsini kimi tədqiq etmişdir:

- a) J.M. Keynes
- b) M.Fridman
- c) B.Pareto
- d) L.Valras**
- e) K.Marks

262) Müxtəlif bazarlarda tarazlıq qiyməti və istehsalın tarazlıq həcminin öyrənilməsi necə adlanır:

- a) ümumi bazar tarazlığının təhlili

- b) **fərdi bazar tarazlığının təhlili**
- c) bazar quruluşunun təhlili
- d) istehlak tarazlığının təhlili
- e) istehsal xərclərinin təhlili

263) Nemətlərin istehlakçılar arasında səmərəli bölgüsünün bütün mümkün variantları hansı ki, əldə edilə bilər, göstərir:

- a) **mübadilənin kontrakt əyrisini**
- b) istehsal imkanları həddünü
- c) fərqsizliklər əyrisini
- d) istehsal müqavilələri əyrisini
- e) büdcə xəttini

264) İstehsal sahələri arasında resursların bölgüsünün bütün texnologiyaların səmərəli kombinasiyaları göstərir:

- a) mübadilənin kontrakt əyrisi
- b) istehsal imkanları həddləri
- c) fərqsizliklər əyrisini
- d) **istehsal müqavilələri əyrisini**
- e) büdcə xəttini

265) Texnologiyaların səmərəliliyinin nailiyyətlərini nəzərə almaqla nemətlərdən tam istifadə edilməsi şəraitində iqtisadiyyatın istehsal edə bildiyi hər nemətin maksimal miqdarını göstərən nemətlər kombinasiyası özündə əks etdirir:

- a) mübadilənin kontrakt əyrisini
- b) **istehsal imkanları həddünü**
- c) fərqsizliklər əyrisini
- d) istehsal müqavilələri əyrisini
- e) büdcə xəttini

266) Libertarizm, utilitarizm və eqlitarizm – bu:

- a) sosial yardım nəzəriyyəsi
- b) resursların bölgüsü nəzəriyyəsi
- c) **sosial ədalət nəzəriyyəsi**
- d) istehlakçı davranışı nəzəriyyəsi
- e) müqayisəli üstünlüklər nəzəriyyəsi

267) Yenidən bölgü qaydasında ehtiyacı olan vətəndaşlara dövlət büdcəsindən əvəzsiz pul ödəmələri adlanır:

- a) **transfərtlər**
- b) vergi

- c) dotasiya
- d) investisiya
- e) amortizasiya

268) “Əgər bir fərdin vəziyyətini digərinin vəziyyətini pisləşdirmədən yaxşılaşdırmaq mümkün deyilsə bölgü səmərəlidir”. Bu müddəa adlanır:

- a) **Pareto əmsalı**
- b) kompensasiya əmsalı
- c) ədalətlik əmsalı
- d) Atkinson indeksi
- e) Cini əmsalı

269) Ayrıca şəxsin müəyyən dövr ərzində aldığı pulun miqdarı, bu :

- a) real gəlir
- b) milli gəlir
- c) faktiki gəlir
- d) minimal gəlir
- e) **fərdi gəlir**

270) Əhalinin pul gəlirlərinə aid deyil:

- a) amil gəlirləri
- b) bank əmanətləri üzrə faizlər
- c) **amortizasiya ayırmaları**
- d) sosial ödəmələr
- e) bütün sadalananlar aiddir

271) Utilitarizm nəzəriyyəsinin başlanğıcı kimin işlərindən başlanır:

- a) E.Atkinson
- b) F.Xayek
- c) D.Byukken
- d) **C.Bentam**
- e) K.Marks

272) Kompensasiya meyarı kim tərəfindən təklif olunmuşdur?

- a) V.Pareto
- b) C.Royls
- c) **N.Kaldor**
- d) C.Byükenen
- e) İ.Bentam

- 273) “ İqtisadi səmərəliliyin yüksəldilməsi yalnız əlavə qazanc əldə etmiş fərdlərin, yeni vəziyyətdə, uduzanlara onların itkilərini kompensasiya etməyə qabil olduğu halda mümkündür “ .Bu ifadə necə adlanır.
- a) Pareto meyarı
 - b) kompensasiya meyarı**
 - c) atkinson indeksi
 - d) ədalət meyarı
 - e) Cini əmsalı
- 274) Real gəlir nominal gəlirdən bununla fərqlənir:
- a) istehlakçının hazırki anda sərəncamında olan gəlirin miqdarını əks etdirir
 - b) istehlakçının öz tələbatlarını ödəmək üçün istifadə etdiyi gəlirin miqdarını əks etdirir
 - c) istehlakçının özündə olan nominal gəlirə alabiləcəyi nemətlərin həcmi əks etdirir**
 - d) istehlakçının öz nominal gəlirindən xərclədiyi məbləği əks etdirir
 - e) nominal gəlirdən fərqli olaraq dəyişmir
- 275) Aşağıdakı şərtlər yerinə yetirildikdə iqtisadiyyat ümumi bazar tarazlığı vəziyyətində olur:
- a) bütün əmtəə bazarları fərdi tarazlıq vəziyyətində olduqda
 - b) bütün bazar iştirakçıları öz məqsəd funksiyalarını maksimumlaşdırdıqda
 - c) bütün istehsal ehtiyatları səmərəli ismtifadə olunduqda
 - d) bütün göstərilən şərtlər doğrudur**
 - e) göstərilən bazar tarazlığının şərtləri deyil
- 276) İstehsal imkanları əyrisi göstərir:
- a) ehtiyatların bölgüsünün müxtəlif kombinasiyalarını
 - b) qabaqcıl texnologiyaların tətbiqi zamanı istehsal olunmuş nemətlərin həcmi
 - c) öyrənilmiş faydalı qazıntıların həcmi
 - d) mövcud ehtiyatlarla nemətlərin istehsalının alternativ imkanlarını**
 - e) doğru cavab yoxdur
- 277) Qiymətlərdə əks olunmayan və nemətlərin istehsalı və ya istehlakının nəticəsi olan, əlavə xərclər və faydaların formasını alan kənar təsirlər necə adlanır:
- a) xarici effektlər**
 - b) xarici risk
 - c) daxili risk
 - d) bazar qeyri-müəyyənliyi
 - e) informasiyaların assimetriyası
- 278) Bazar əməliyyatları iştirakçılarının və üçüncü şəxslərin ümumi xərcləri nədir:
- a) fərdi xərclər

- b) **ictimai xərclər**
- c) xarici xərclər
- d) xarici effektlər
- e) orta xərclər

279) Hər hansı nemətin istehsalı və istehlakı ilə əlaqədar üçüncü şəxslərin rifahının artması:

- a) fərdi fayda
- b) ictimai fayda
- c) **xarici fayda**
- d) xarici effekt
- e) ictimai nemət

280) Bazar qiymətlərində öz əksini tapmayan nemətlərin istifadəsi nəticəsində yaranan əlavə fayda nədir:

- a) fərdi fayda
- b) ictimai fayda
- c) xarici fayda
- d) **müsbət xarici effekt**
- e) mənfi xarici effekt

281) Mənfi xarici effektlərin tənzimlənməsi metodu kimi vergilərin çatışmazlığı ondadır ki, vergilər:

- a) **qiymətlərin yüksəlməsinə səbəb olur**
- b) tənzimlənməyə böyük xərclər tələb etmir
- c) texnologiyanın təkmilləşdirilməsini stimullaşdırır
- d) dövlət gəlirlərinin artmasına səbəb olur
- e) sadalananlar çatışmamazlıq hesab olunmur

282) Müsbət xarici effektlərin səmərəsizliyi təzahür edir:

- a) həddən artıq nemətlər istehsalında
- b) nemətin bazar qiyməti azaldıqda
- c) **kifayət qədər nemət istehsal edilmədikdə**
- d) nemətin son hədd faydalılığı yüksəldikdə
- e) nemətlərin bölgüsünün qeyri-səmərəliliyi

283) Rəqabətsizlik və müstəsnaıqsız xüsusiyyətləri

- a) **ictimai nemətlərə**
- b) xüsusi nemətlərə
- c) xidmətlərə
- d) aşağı keyfiyyətli əmtəələrə
- e) istehlak əmtəələri

284) Bu nemətlərin bir fərd tərəfindən istehlakı digər fərdlərin istehlakının azalmasına səbəb olmur. Bu fikir hansı nemətlərə nisbətdə doğrudur?

- a) xidmətlər
- b) ictimai nemətlər**
- c) istehlak nemətləri
- d) istehsal təyinatlı nemətlər
- e) aşağı keyfiyyətli əmtəələr

285) İctimai nemətlərin istehlakda qeyri-rəqabətlik xüsusiyyəti bundadır:

- a) nemətin bu həcmində onun bir nəfər tərəfindən istehlakı digər insanlar tərəfindən istehlakını azaltmır**
- b) bu nemətlər inhisar şəraitində istehsal olunurlar
- c) əgər nemət istehsal olunubsa, heç kim başqa fərdləri onu istehlak etmək imkanından məhrum edə bilməz
- d) neməti haqqının ödənilib-ödənilməməsindən asılı olmayaraq eyni miqdarda əldə etmək olar
- e) nemət qeyri-təkmil rəqabət şəraitində istehsal olunur.

286) İctimai nemətin siyahıdan çıxarıla bilməməsi ondadır ki:

- a) nemətin bir nəfər tərəfindən həmin həcmdə istehlakı onun başqa adamlar tərəfindən istehlakını azaltmır
- b) nemət istehsal olunubsa, heç kim başqa fərdləri onu istehlak etmək imkanından məhrum edə bilməz**
- c) belə nemətlərin istehlakı dövlət tərəfindən maliyyələşdirilir
- d) bu nemətlər inhisarlar tərəfindən istehsal olunur
- e) bu nemətlər ilkin tələbat məhsullarıdır

287) Dövlətin aşağıdakılarının istehsalına müdaxiləsi zəruridir

- a) xidmət
- b) xüsusi nemət
- c) ictimai nemət**
- d) qeyri-maddi nemət
- e) adları çəkilənlərin heç birinin

288) İctimai seçim nəzəriyyəsi – bu nəzəriyyə öyrənir:

- a) istehlakçıların gəlirləri və üstünlükverimləri nəzərə alınmaqla tələbin formalaşmasını
- b) amil gəlirlərinin əldə olunması və bölgüsü prosesini
- c) firmaların davranış motivləri və prinsiplərini
- d) insanların dövlət idarələrindən öz mənafehləri üçün istifadə etdikləri üsulları**
- e) gəlirlərin cəmiyyətdə yenidən bölgüsü metodları

289) Hansı nəzəriyyə görə siyasi sfera bazarın nəzəri müxtəlifliklərindən biridir:

- a) **ictimai seçim**
- b) istehlakçı davranışı
- c) son hədd faydalılığı
- d) müqayisəli üstünlüklər
- e) izafi dəyər

290) İqtisadi ehtiyatların üzərində mülkiyyət hüquqlarının sərbəst mübadiləsi, ilkin bölgüdən asılı olmayaraq, onların səmərəli bölgüsünü təmin edir. Bu maddə necə adlanır?

- a) **Kouz teoremi**
- b) rifahın birinci teoremi
- c) rifahın ikinci teoremi
- d) Valras qanunu
- e) Pareto optimumu

291) Siyasi proseslər yolu ilə siyasi institutlar vasitəsilə iqtisadi xeyrin əldə olunması:

- a) lobbiçilikdir
- b) loqrollinqdir
- c) **siyasi rentadır**
- d) differensial rentadır
- e) inhisar rentası

292) Rasional secimini potesi kim tərəfindən irəli sürülüb?

- a) E.Klark
- b) **A.Daynson**
- c) P.Samuelson
- d) L.Valras
- e) A.Piqu

293) Loqrollinq - bu:

- a) siyasi rentanın əldə edilməsi
- b) ictimai faydalılığın maksimumlaşdırılması
- c) ictimai marağın xüsusi maraqdan üstün olması
- d) **səsvermədə səslərlə ticarət etmək**
- e) lobbiçilik

294) İctimai nemətin optimal həcmi bunun köməkliliyi ilə müəyyən etmək olar:

- a) ictimai rifahın funksiyası
- b) gözlənilən faydalılığın funksiyası
- c) sahələrarası balans modeli

- d) **ümumi tarazlığın Pareto - səmərəli modeli**
- e) istehsal funksiyası

295) Fərdin həqiqi üstünlükverilmini müəyyən etməyə imkan verən mexanizm adlanır.

- a) **Klark vergisi**
- b) gözlənilən faydalılıq funksiyası
- c) korrektə edən vergi
- d) ictimai seçim
- e) ictimai rifahın funksiyası

296) Xalis ictimai nemətlərə aiddir:

- a) istehlakı müstəsna olan, lakin rəqabətli olanlar
- b) istehlakı müstəsna, lakin rəqabətli deyil
- c) **istehlakı nə müstəsna, nə də rəqabətli olmayanlar**
- d) istehlakı müstəsna olmayan, lakin rəqabətli olanlar
- e) ictimai mülkiyyət formasında olan müəssisələrin istehsal etdiyi nemətlər

297) Xalis xüsusi nemətlər bunlara səciyyəli ki, onlar:

- a) **istehlakda rəqabətli və müstəsna dirlər**
- b) istehlakda nə rəqabətli, nə də müstəsna deyillər
- c) yalnız xüsusi müəssisələr istehsal edir
- d) mənfəət gətirmir
- e) doğru cavab yoxdur

298) İctimai seçim nəzəriyyəsi nə vaxt yaranmışdır:

- a) 1990-cı illərin əvvəllərində
- b) 1970-ci illərdə
- c) 1980-cı illərin sonunda
- d) 1950-ci illərdə
- e) **1960-cı illərin sonunda**

299) Ümumi iqtisadi səmərəliliyə çatılır:

- a) istehsal imkanları əyrisini tən yarıya bölən nöqtədə
- b) **istehsal imkanları həddləri və ictimai fərqsizlik əyrisinin toxunma nöqtəsində**
- c) əgər bütün fərdlər istehlak olunan nemətlərdən bərabər faydalılıq əldə edərsə
- d) son hədd xərcləri son hədd gəlirinə bərabərdirsə
- e) ümumi iqtisadi səmərəlilik bütün hallarda çatılmazdır

300) Xalis ictimai nemətlərə nə aid deyil?

- a) Milli müdafiə

- b) Hüquq-mühafizə sistemi
- c) Təbii fəlakətlərlə mübarizə proqramı
- d) Muzeylər**
- e) Kütləvi xəstəliklərlə mübarizə proqramı